

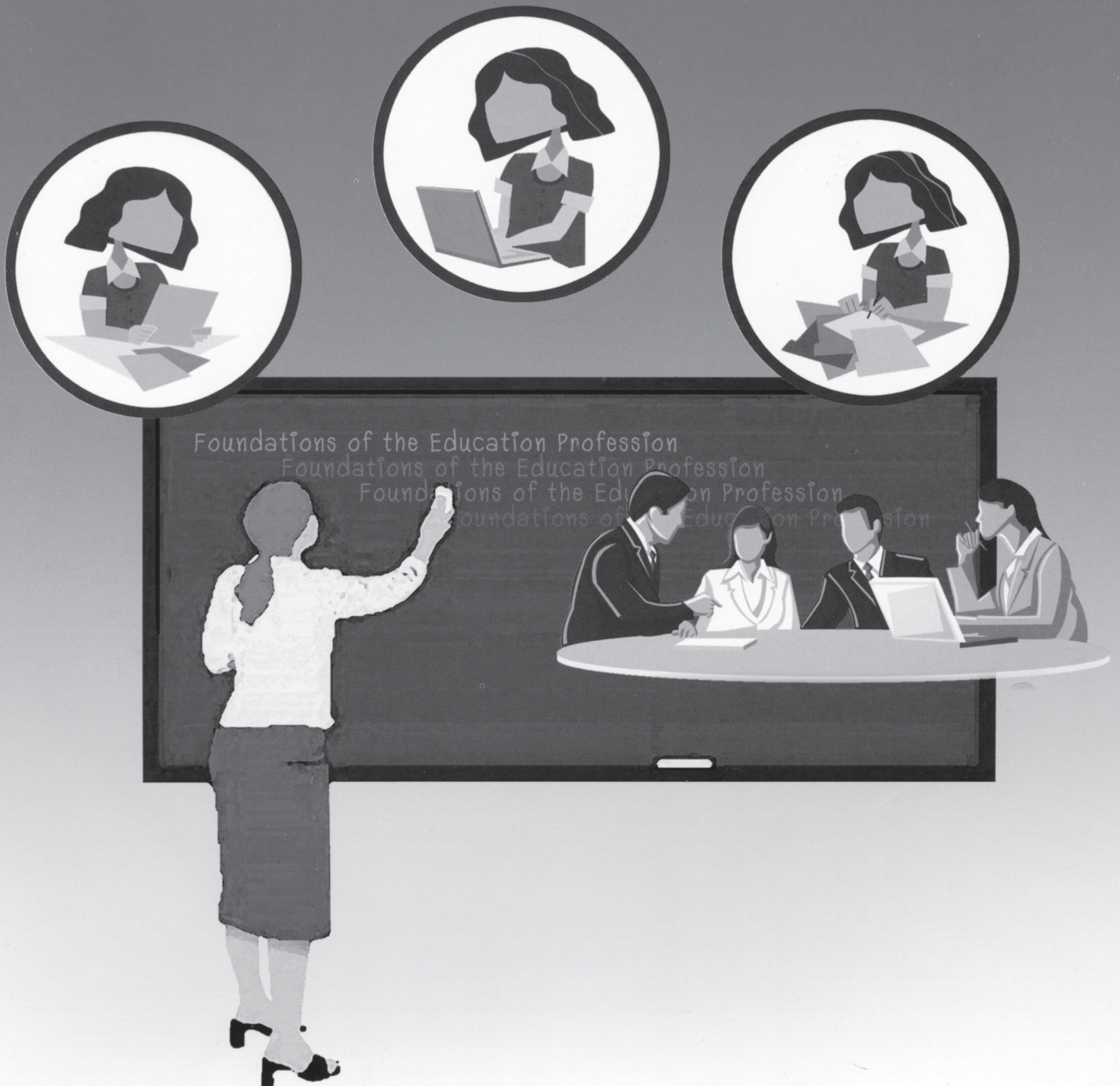
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

การสอนเสริมครั้งที่ 1
หน่วยที่ 1 - 7

เอกสารโสตทัศนชุดวิชา

20304

พื้นฐานวิชาชีพศึกษาศาสตร์

สงวนลิขสิทธิ์

เอกสารโสตทัศนศึกษา พื้นฐานวิชาชีพศึกษาศาสตร์ การสอนเสริมครั้งที่ 1
จัดทำขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่นักศึกษาในการสอนเสริม

จัดทำต้นฉบับ : รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินตานุรักษ์
รองศาสตราจารย์ธนรัชต์ ศิริสวัสดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยะหะกร

บรรณาธิการ/ออกแบบ : หน่วยผลิตสื่อสอนเสริม ศูนย์โสตทัศนศึกษา
สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ครั้งที่ 1 ภาค 1/2560 พิมพ์ใหม่

แผนการสอนเสริมครั้งที่ 1

การสอนเสริมชุดวิชา 20304 พื้นฐานวิชาชีพศึกษาศาสตร์

รายชื่อหน่วยที่สอนเสริม

หน่วยที่ 1	ครูกับการใช้ภาษา
หน่วยที่ 2	ปรัชญาและแนวคิดทางการศึกษา
หน่วยที่ 3	การจัดการศึกษาไทย
หน่วยที่ 4	ทฤษฎีและกระบวนการการพัฒนาหลักสูตร
หน่วยที่ 5	การพัฒนาและการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
หน่วยที่ 6	ทฤษฎีและการบริหารจัดการสถานศึกษา
หน่วยที่ 7	ภาวะผู้นำ ในการทำงานเป็นทีม และการคิดอย่างเป็นระบบ

ประเด็น

1. การใช้ภาษาที่ดีเป็นทักษะที่ครูทุกคนต้องมี ครูจึงควรพัฒนาทักษะทางภาษาของตนโดยเริ่มจากการศึกษาปัญหา การใช้ภาษาของตนเองแล้วพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ใช้ภาษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง และจะต้องศึกษาบทบาทของตนในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมทางภาษาด้วย
2. ครูจะต้องศึกษาปรัชญาการศึกษา ทฤษฎีการศึกษาและแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา เพื่อจะได้เข้าใจแนวคิดและเหตุผลในการจัดการศึกษาเพื่อจะได้ประยุกต์ความรู้ดังกล่าวมาจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ
3. การศึกษาความเป็นมาของการจัดการศึกษาไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จะทำให้เห็นพัฒนาการของการศึกษาไทยในแต่ละช่วงเวลา ทำให้เข้าใจสภาพปัญหา และเห็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย
4. ความรู้เรื่องทฤษฎีหลักสูตร และการออกแบบหลักสูตร จะทำให้นักพัฒนาหลักสูตรเข้าใจแนวคิดในการสร้างหลักสูตรได้ดียิ่งขึ้น ส่วนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรนั้นประกอบด้วยกระบวนการ 5 กระบวนการ ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดขอบข่าย เนื้อหาสาระ การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร ส่วนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรระดับชาติและหลักสูตรสถานศึกษา มีขั้นตอนกระบวนการที่มีลักษณะเฉพาะของการพัฒนาหลักสูตรแต่ละระดับ
5. หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่สถานศึกษาพัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับชุมชนของตน เมื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเสร็จแล้วจะต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรดังกล่าวอย่างเป็นระบบ รวมถึงมีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาด้วย เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตรที่สร้างขึ้น

6. ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องศึกษาหลักและทฤษฎีในการบริหารจัดการสถานศึกษา ทฤษฎีระบบและการประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา รวมถึงภารกิจของสถานศึกษา เพื่อจะได้สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ผู้ที่ประกอบวิชาชีพศึกษาศาสตร์จะต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ สามารถทำงานเป็นทีมได้ และจะต้องเป็นผู้ที่มีการคิดอย่างเป็นระบบจึงจะประกอบอาชีพในด้านนี้ได้อย่างมีคุณภาพ และประสบความสำเร็จในชีวิต

วัตถุประสงค์

1. นักศึกษาสามารถอธิบายความสำคัญของการใช้ภาษาที่มีต่อครูได้
2. นักศึกษาสามารถยกตัวอย่างปรัชญาการศึกษา ทฤษฎีการศึกษา และแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาที่สอดคล้องกับสังคมไทยได้
3. นักศึกษาสามารถสรุปการจัดการศึกษาไทยแต่ละช่วงเวลาได้
4. นักศึกษาสามารถอธิบายทฤษฎีและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรได้
5. นักศึกษาสามารถชี้แจงแนวทางในการพัฒนาและบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาได้
6. นักศึกษาสามารถอธิบายทฤษฎีและการบริหารจัดการสถานศึกษาได้
7. นักศึกษาสามารถระบุความสำคัญของภาวะผู้นำ การทำงานเป็นทีม และการคิดอย่างเป็นระบบที่มีต่อผู้ประกอบวิชาชีพศึกษาศาสตร์ได้

กิจกรรมการสอนเสริม

1. ประเมินผลก่อนและหลังการสอนเสริมโดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน
2. ฟังการบรรยายและอภิปรายร่วมกัน

สื่อสอนเสริม

1. เอกสารการสอนชุดวิชา
2. แบบฝึกปฏิบัติ
3. เอกสารโสตทัศนการสอนเสริมครั้งที่ 1
4. แบบประเมินผลความคิดเห็นของนักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการสอนเสริม
2. ประเมินผลจากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน
3. ประเมินผลจากการสอนเสริมจากแบบประเมินการสอนเสริมของสำนักบริการการศึกษา

แบบประเมินผลตนเองก่อนรับการสอนเสริม

ครั้งที่ 1

ชุดวิชา พื้นฐานวิชาชีพศึกษาศาสตร์

วิธีทำ จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และใส่เครื่องหมาย X หน้าข้อที่ผิด

- 1. การพูดเป็นปัญหาการใช้ภาษาที่สำคัญที่สุดของครู
- 2. กระบวนการสื่อสารในชั้นเรียนมี 4 ประเภท ได้แก่ สื่อสารกับตนเอง สื่อสารระหว่างบุคคล สื่อสารกับมวลชน และสื่อสารผ่านวัฒนธรรม
- 3. การปลูกฝังให้ผู้เรียนใช้ภาษาที่ถูกต้องเป็นการสืบสานวัฒนธรรมทางภาษา
- 4. กววิทยา คือ การศึกษาสภาวะแห่งความเป็นจริงและธรรมชาติของสรรพสิ่ง
- 5. ทฤษฎีการศึกษาที่ยึดแนวคิดหนทางการปฏิรูปเพื่อสร้างวัฒนธรรมใหม่ในการจัดการศึกษา ได้แก่ พิพัฒนวาท
- 6. การจัดการศึกษาของไทยส่วนใหญ่เป็นการจัดแนวมสมผสาน
- 7. ปรัชญาประจักษ์นิยมเน้นโลกแห่งวัตถุ และกฎเกณฑ์ธรรมชาติเป็นหลักในการแสวงหาความจริง
- 8. การจัดการศึกษาสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชมีโรงเรียนราษฎรเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก
- 9. ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศไม่ใช่สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- 10. การปฏิรูปการศึกษารอบสองปี พ.ศ. 2552–2561 มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการศึกษา โดยมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ
- 11. การจัดการศึกษาไทยยุคก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองระยะที่ 1 ในสมัย ร.6 มีการเปลี่ยนค่านิยมจากการศึกษาเพื่อรับราชการมาเป็นการประกอบอาชีพ
- 12. การชมนักเรียนที่ตอบคำถามได้ถูกต้องเป็นการกระทำที่เป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม
- 13. ผู้เรียนและผู้สอนเป็นองค์ประกอบของหลักสูตร
- 14. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดขอบข่าย เนื้อหาสาระ การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร
- 15. อนุষ্ঠจำแนกหลักสูตรออกเป็นกลุ่มโดยยึดสิ่งที่จะสอนและวิธีสอนเป็นตัวกำหนด
- 16. การวินิจฉัยความต้องการและความจำเป็นพื้นฐานเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรระดับชาติ
- 17. การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 18. การนิเทศและติดตามการใช้หลักสูตรเป็นกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนของกระบวนการการส่งเสริมสนับสนุน
- 19. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ ประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย ประสพการณ์การเรียนรู้ และการประเมิน

- 20. คนที่ต้องควบคุมด้วยระเบียบ กฎเกณฑ์เป็นลักษณะของคนตามทฤษฎี X ตามแนวคิดของดักลาส แมกเกรเกอร์
- 21. เอกสารหลักสูตรจัดอยู่ในผลผลิตของทฤษฎีระบบทั่วไป
- 22. การส่งเสริมให้ประชาชนและผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลเป็นภารกิจของ สถานศึกษาด้านการพัฒนาการเมือง
- 23. การเรียนรู้จากคนอื่นเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำในวิชาชีพศึกษาศาสตร์
- 24. องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมในวิชาชีพศึกษาศาสตร์มี 2 องค์ประกอบ คือ บุคลากร และระบบ การทำงาน
- 25. ครูต้องใช้ความคิดอย่างเป็นระบบทั้งในภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอน การแก้ปัญหาผู้เรียน และ งานที่ต้องทำร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน

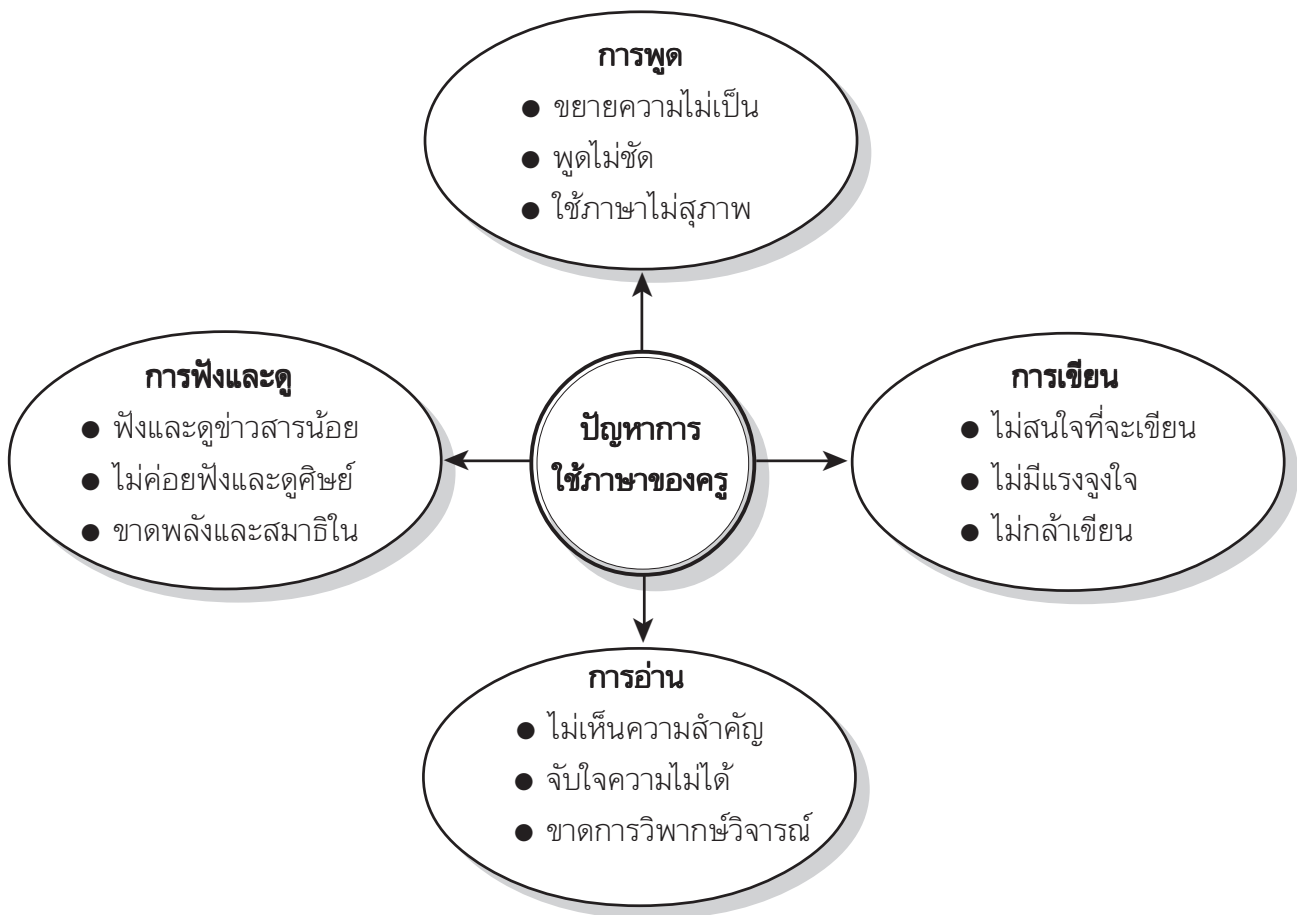
หน่วยที่ 1

ครูกับการใช้ภาษา

สไลด์ทัศน์ # 1.1 ครูกับการใช้ภาษา

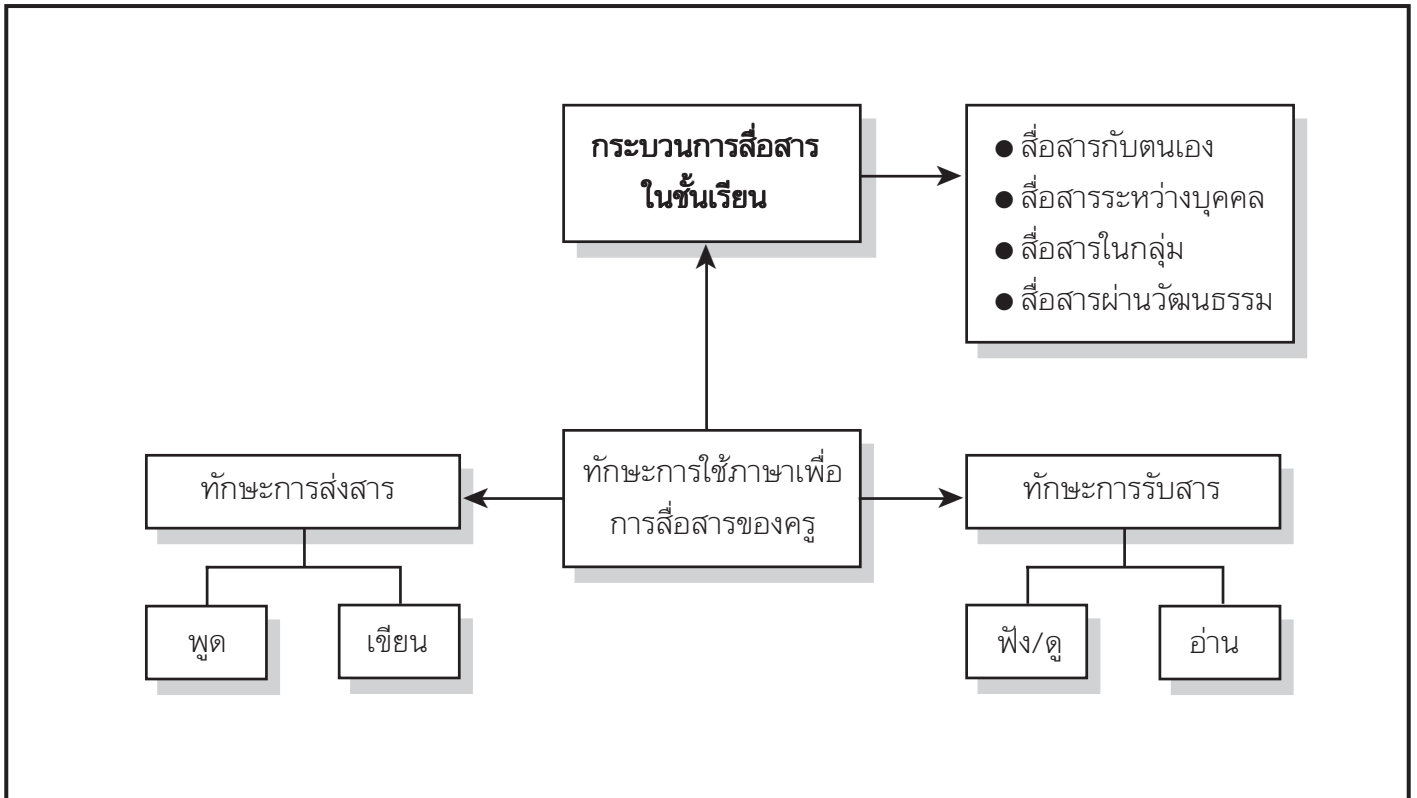
ครูกับการใช้ภาษา

- ปัญหาการใช้ภาษาของครู
- ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของครู
- การใช้ภาษาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
- บทบาทของครูในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมทางภาษา

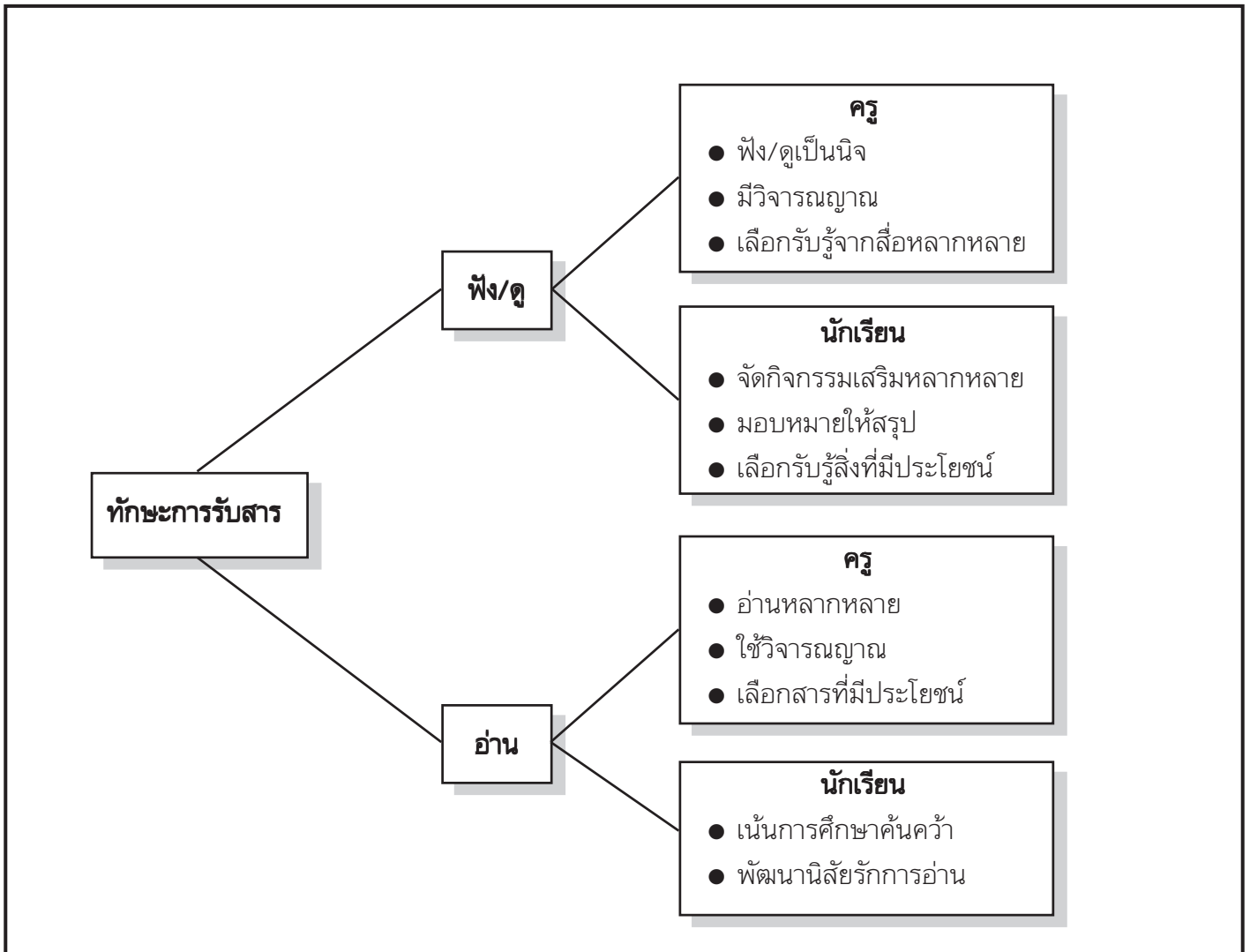
ไสตท์ศน์ # 1.2

กระบวนการสื่อสารในชั้นเรียน

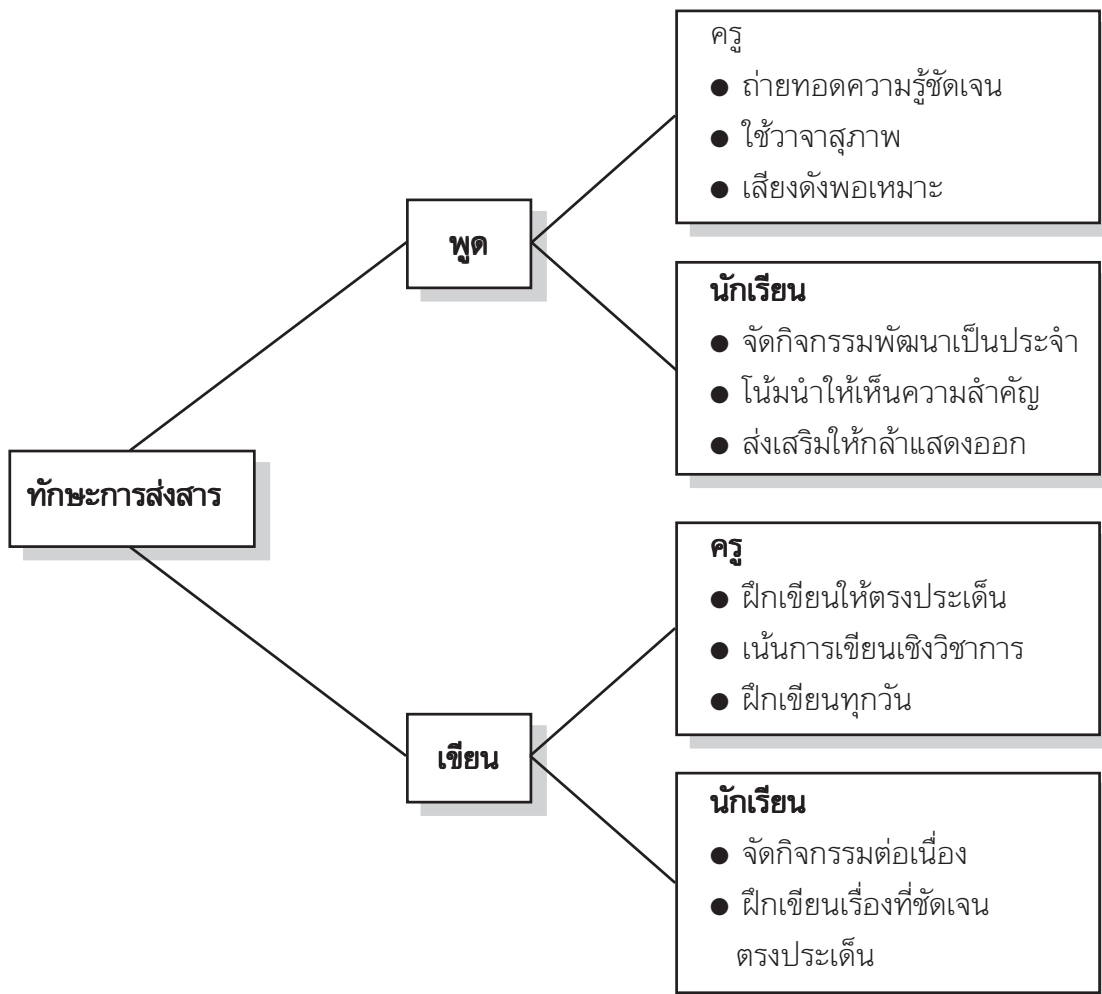
ไสตท์ศน์ # 1.3

ทักษะการรับสาร

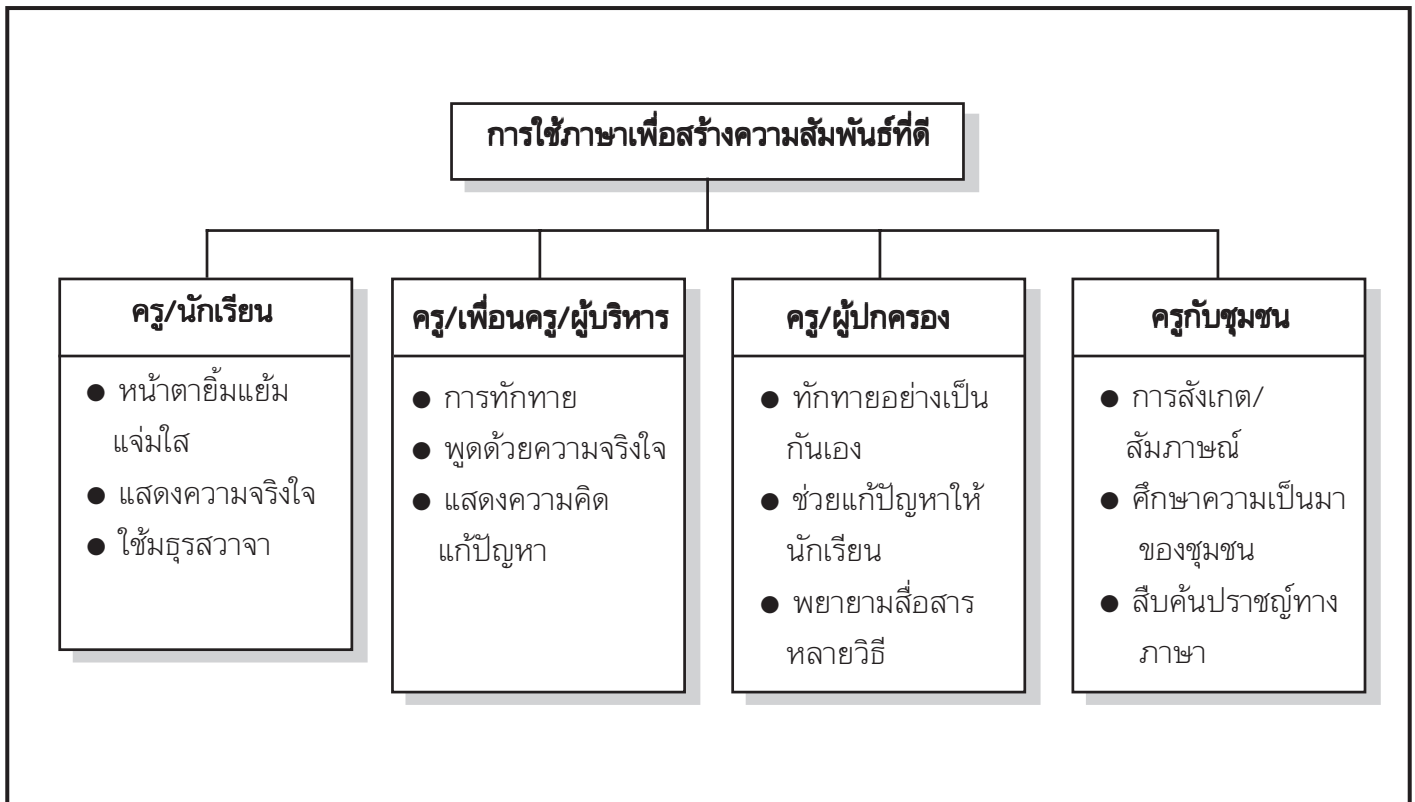
สไลด์ทัศน์ # 1.4

ทักษะการสื่อสาร

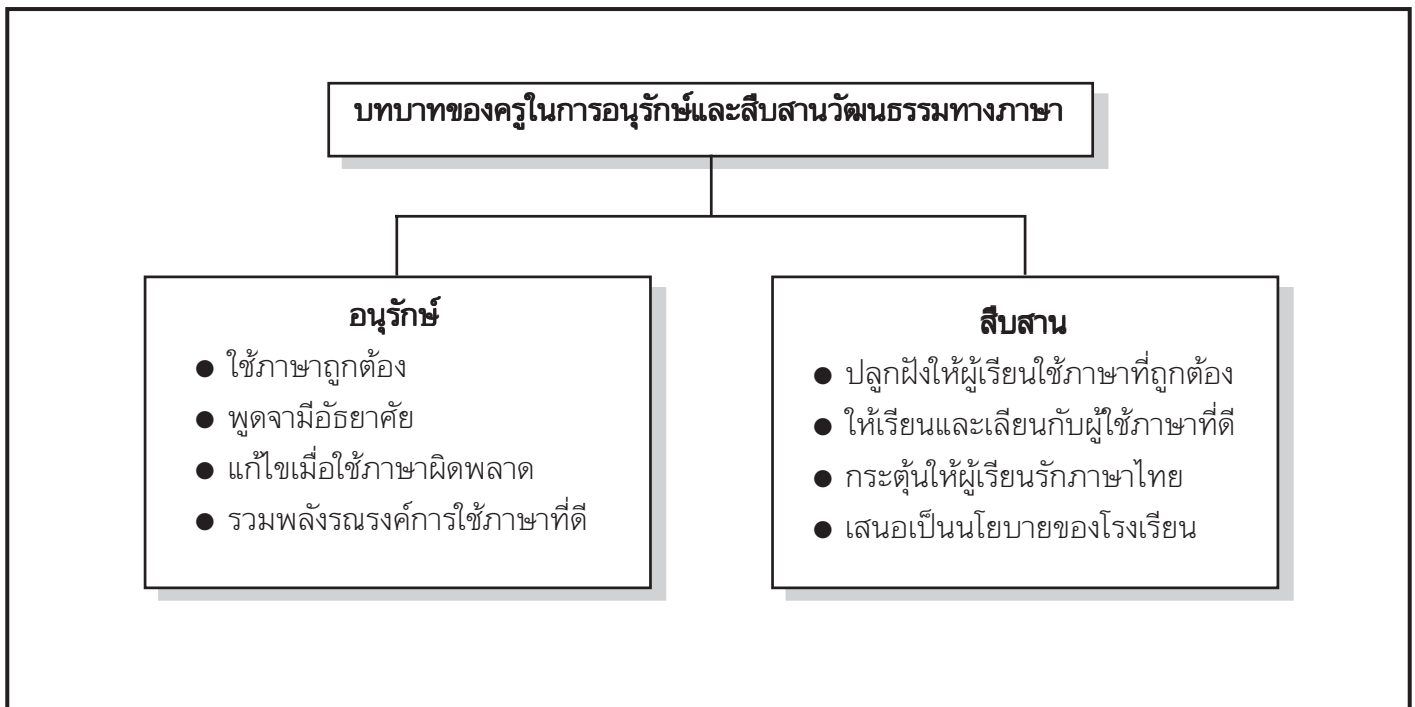
ไฮดทัศน์ # 1.5

การใช้ภาษาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

ไฮดทัศน์ # 1.6

บทบาทของครูในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมทางภาษา

หน่วยที่ 2

ปรัชญาและแนวคิดทางการศึกษา

สไลด์ทัศน์ # 2.1 ปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการศึกษา

ปรัชญาการศึกษา : ศึกษาวิเคราะห์สาระและธรรมชาติของการศึกษา เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายและวิธีการจัดการศึกษา

ปรัชญาการศึกษาแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ มโนคตินิยม ประจักษ์นิยม ประสบการณ์นิยม อัตถะนิยม

ปรัชญา : ศาสตร์แห่งการค้นคว้าหาความจริง

ขอบเขตของปรัชญา

- ภววิทยา ● ศึกษาสภาวะแห่งความเป็นจริง ธรรมชาติของสรรพสิ่ง
- ญาณวิทยา ● ศึกษาวิเคราะห์หลักหรือทฤษฎีแห่งความรู้
- คุณวิทยา ● วิเคราะห์คุณค่า ค่านิยม แนวความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับความดีและความงาม
- ตรรกวิทยา ● ศึกษากฎเกณฑ์การใช้เหตุผล

สไลด์ทัศน์ # 2.2 การจัดการศึกษาตามแนวปรัชญามโนคตินิยม

ปรัชญา สาขา	ภววิทยา	ญาณวิทยา	คุณวิทยา	โรงเรียน	หลักสูตร	การเรียน การสอน	การสร้างอุปนิสัย และระบุนิยม
มโนคตินิยม (Idealism) พลาโต (Plato)	เป็นโลกแห่ง จิตเป็น นามธรรม มีแบบที่เป็น สากล เป็นจริง ในตัวเอง ไม่เปลี่ยนแปลง	ความรู้เป็น มโนคติ ไม่เปลี่ยนแปลง อาศัยจิตใน การหยั่งรู้	จริยธรรม คือการ เลียนแบบ สิ่งที่เป็น อุดมคติ คุณค่าทาง สุนทรียภาพ คือความงาม ในอุดมคติ	สิ่งแวดล้อม ที่เสริมสร้าง ความคิด และอุดมคติ ให้ยึดมั่นใน ชนบประเพณี	เนื้อหาวิชาที่ เป็นสัญลักษณ์ เพื่อเสริมสร้าง ความคิด เช่น ภาษา วรรณคดี ประวัติศาสตร์	การบรรยาย ท่องจำ และ การค้นคว้า จากตำรา มีครู เป็นแม่พิมพ์ ทั้งด้านความรู้ และความ ประพฤติ ชั้นเรียน และ ห้องสมุดเป็น ศูนย์กลางการ เรียนการสอน	ปลูกฝังจริยธรรม โดยการเลียนแบบ อย่างที่ดีจาก บรรพบุรุษ วีรบุรุษ ปฏิบัติ ตามชนบประเพณี และคำสอน ของผู้ใหญ่ ด้านสุนทรียภาพ เน้นการศึกษา ผลงานศิลปกรรม สำคัญ ฝึกให้ จำ ลอก และ เลียนแบบสิ่งที่ดี

สไตล์ # 2.3

การจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาประจักษ์นิยม

ปรัชญาสาขา	ภววิทยา	ญาณวิทยา	คุณวิทยา	โรงเรียน	หลักสูตร	การเรียนรู้การสอน	การสร้างอุปนิสัยและระสนิยม
ประจักษ์นิยม (Realism) อริสโตเติล (Aristotle)	เป็นโลกแห่งวัตถุ หรือ สสารที่มีอยู่ตามสภาวะทางธรรมชาติ ที่สามารถจะรับรู้ได้ด้วยผัสสะ	ความรู้เป็นข้อเท็จจริงที่มีอยู่ตามสภาวะทางธรรมชาติ เป็นข้อเท็จจริงที่สังเกตได้ ใช้การสังเกต และการทดลอง โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์ เป็นวิธีการเข้าถึงความรู้	จริยธรรม คือการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางธรรมชาติ คุณค่าทางสุนทรียะ คือ การสะท้อนให้เห็นถึงธรรมชาติที่เป็นจริง	สิ่งแวดล้อมที่เสริมสร้างการเรียนรู้ ความจริงตามธรรมชาติ โดยอาศัยกฎธรรมชาติ เป็นหลัก	เนื้อหาวิชาทางกายภาพและวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ เน้นวิชาวิทยาศาสตร์ สาขาต่างๆ และ คณิตศาสตร์	เรียนจากของจริง ใช้วิธีการสาธิต สังเกต ทศนศึกษา เพื่อให้เข้าถึงสภาพความรู้จริงตามธรรมชาติ ครูเป็นสื่อกลางในการสอน ความสามารถในการอธิบาย และการใช้อุปกรณ์ การสอนเป็นเรื่องสำคัญ	ปลูกฝังให้ปฏิบัติตามกฎธรรมชาติ ให้มีความซาบซึ้งในความงามตามธรรมชาติและสร้างสรรค์ ศิลปกรรมที่สะท้อนภาพธรรมชาติ

สไตล์ # 2.4

การจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาประสบการณ์นิยม

ปรัชญาสาขา	ภววิทยา	ญาณวิทยา	คุณวิทยา	โรงเรียน	หลักสูตร	การเรียนรู้การสอน	การสร้างอุปนิสัยและระสนิยม
ประสบการณ์นิยม (Pragmatism) William James (Experimentalism) John Dewey	ความเป็นจริงขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของมนุษย์และเปลี่ยนแปลงไป ตามประสบการณ์ไม่ตายตัว	ความรู้เป็นผลจากประสบการณ์ของมนุษย์ เปลี่ยนแปลงได้ไม่คงที่ ความรู้ที่แท้จริงต้องใช้ประโยชน์ได้จริง โดยวิธีการแก้ปัญหาและการเสริมสร้างประสบการณ์ต่อเนื่อง	จริยธรรมเป็นสิ่งที่ดีงามที่สังคมโดยส่วนรวม ยอมรับคุณค่าทางสุนทรียะ ขึ้นอยู่กับระสนิยมของคนส่วนใหญ่	โรงเรียนเป็นสังคมย่อยที่จำลองแบบ สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดประสบการณ์ต่อเนื่อง	เน้นวิชาที่จะเสริมสร้างประสบการณ์ของสังคม โดยเฉพาะวิชา สังคมศึกษา	ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้วิธีการแก้ปัญหา และการทดลอง ค้นคว้าให้ทำกิจกรรมเป็นหลัก ครูเป็นผู้ช่วยให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม	ฝึกให้รู้จักตัดสินใจ และยึดถือความเห็นของคนส่วนใหญ่ โดยคำนึงถึงผลในทางปฏิบัติ ที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศิลปะ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ที่เหมาะสม

ไฮททัศน์ # 2.5

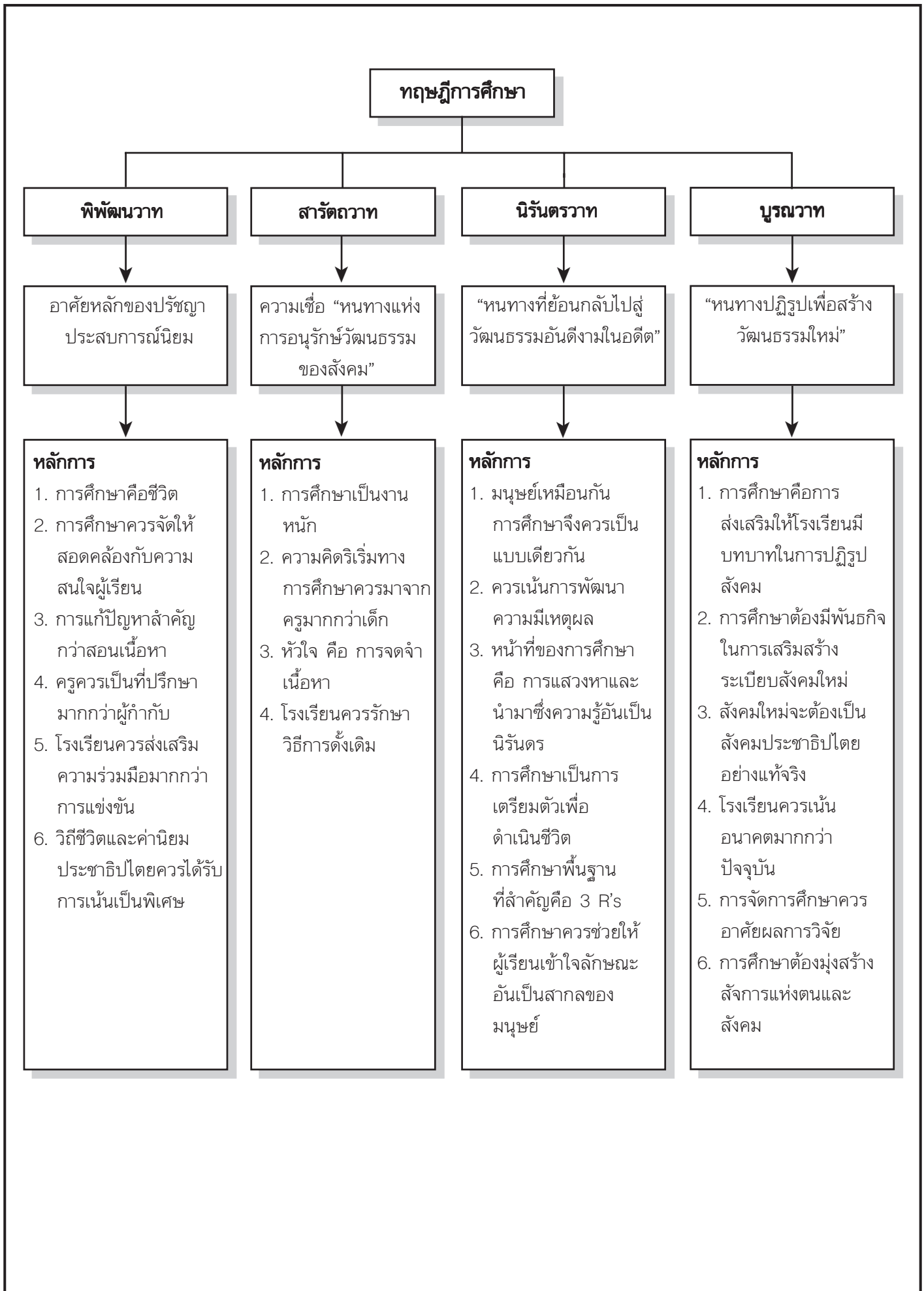
การจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาอัตถะนิยม

ปรัชญา สาขา	ภววิทยา	ญาณวิทยา	คุณวิทยา	โรงเรียน	หลักสูตร	การเรียน การสอน	การสร้างอุปนิสัย และระสนิยม
อัตถะนิยม (Existentialism) คิร์เคกอร์ด (Kierkegaard)	ความเป็น จริงคือ สภาวะการณ ที่มีอยู่ เป็นอยู่ ความเป็นจริง เป็นสิ่งที่ มนุษย์เลือก และกำหนด	ความรู้ไม่ใช่ สิ่งที่กำหนด ไว้ล่วงหน้า เป็นผลแห่ง การเลือกของ บุคคลแต่ละ คน	จริยธรรมเป็น เสรีภาพของ แต่ละคนที่จะ เลือกปฏิบัติ สุนทรีย์ภาพ อยู่ที่ความ พอใจและ การเลือกของ แต่ละคนโดย ไม่ยึดถือ จารีต ประเพณี	จัดสิ่งแวดล้อม หลายๆแบบ เพื่อให้ผู้เรียน เลือกตาม เสรีภาพของ แต่ละบุคคล	จัดให้มีวิชา เลือกเพื่อ ส่งเสริม เสรีภาพใน การเลือก อย่าง กว้างขวาง เน้นวิชา ศิลปะและ ปรัชญา	ฝึกให้ผู้เรียน รู้จักเลือกอย่าง มีความ รับผิดชอบ กระตุ้นให้ แต่ละคนใช้ เสรีภาพในการ เลือกอย่าง ถูกต้อง เหมาะสม ครูเป็นผู้ช่วย กระตุ้นให้ ผู้เรียนตื่นตัว และช่วยให้ ผู้เรียนเห็น แนวทางใน การเลือก	ฝึกให้มีความ สำนึกในเสรีภาพ ในการเลือก แนวทาง จริยธรรมอย่างมี ความรับผิดชอบ ฝึกฝนให้สร้างงาน ทางศิลปะ ตาม แนวคิดของ ตนเองอย่างเสรี

ไฮททัศน์ # 2.6

ปรัชญาการศึกษาไทย

หน่วยที่ 3

การจัดการศึกษาไทย

สไลด์ทัศน์ # 3.1 การจัดการศึกษาไทยยุคก่อนมีระบบโรงเรียน

การจัดการศึกษาไทยยุคก่อนมีระบบโรงเรียน

สมัยสุโขทัย เป็นสมัยแรกๆ ที่ไทยมีตัวอักษรประจำชาติ การศึกษาของเกิดขึ้นในวัด หรือในวัง

สมัยกรุงศรีอยุธยา มีการจัดการศึกษาเช่นเดียวกับสมัยสุโขทัย แต่เป็นการศึกษาด้านพุทธศาสนามากขึ้น การศึกษาเจริญสูงสุดในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีโรงเรียนราษฎรเกิดขึ้น และมีแบบเรียนเป็นรุ่นแรกสมัยกรุงธนบุรี อยู่ในระยะซ่อมแซมบ้านเมืองหลังสงครามกับพม่า

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น การจัดการศึกษายังเป็นแนวเดิม แต่ประชาชนความนิยมการศึกษามีมากขึ้น มีแบบเรียนใหม่ๆ และได้รับอิทธิพลของตะวันตก

สไลด์ทัศน์ # 3.2 การจัดการศึกษาไทยยุคก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

การจัดการศึกษาไทยยุคก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

การถูกคุกคามจากจักรวรรดินิยมตะวันตก และการท้าทายทางความคิดของตะวันตก ร.5 ทรงปฏิรูปการศึกษาด้วยการตั้งโรงเรียนที่มีระบบและจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาระยะที่ 1 (พ.ศ. 2453–2468) ซึ่งอยู่ในรัชสมัยของ ร.6 เป็นระยะของการจัดระเบียบและส่วนราชการในกระทรวงธรรมการเพื่อขยายการศึกษาออกไปทั่วราชอาณาจักร และเปลี่ยนค่านิยม การศึกษาจากเพื่อรับราชการมาเป็นการประกอบอาชีพ

การจัดการศึกษาระยะที่ 2 (พ.ศ. 2468–2475) อยู่ในรัชสมัยของ ร.7 เป็นระยะที่การศึกษาภาคบังคับขยายตัวอย่างกว้างขวางมีการฝึกหัดครูและการอบรมครู

การศึกษาไทยยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

1. แนวคิดในการจัดการศึกษาหลัง พ.ศ. 2475 มี 2 แนว ได้แก่ ก่อน พ.ศ. 2503 และหลัง พ.ศ. 2503–2533 แนวแรกเน้นการจัดการศึกษาตามควรแก่สภาพของผู้เรียนคือตามกำลังทรัพย์และสติปัญญา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป็นพลเมืองดีและมีการประกอบอาชีพเลี้ยงตัวได้ ส่วนแนวที่สองเน้นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาการของบุคคลและสังคมควบคู่กันไป โดยมีจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับแผนเศรษฐกิจและการปกครองของชาติ
2. การจัดการศึกษาระหว่าง พ.ศ. 2475–2503 เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2475 พ.ศ. 2479 และ พ.ศ. 2494 โดยเน้นความสำคัญของการศึกษาภาคบังคับและอาชีวศึกษา
3. การจัดการศึกษาระหว่าง พ.ศ. 2503–2533 เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 และ พ.ศ. 2520 ที่ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของบุคคลและสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป

การจัดการศึกษาไทยหลัง พ.ศ. 2533 ถึงปัจจุบัน

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพโดยมีมาตรฐานเป็นตัวกำกับ

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มีจุดมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อีกทั้งทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล

การปฏิรูปการศึกษารอบสอง ปี 2552–2561 มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

สไลด์ทัศน์ # 3.5

เป้าหมายยุทธศาสตร์และตัวบ่งชี้ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

เป้าหมายยุทธศาสตร์และตัวบ่งชี้ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

ยุทธศาสตร์ที่ 1 คนไทยและการศึกษาไทยมีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล

ยุทธศาสตร์ที่ 2 คนไทยใฝ่รู้: สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 คนไทยใฝ่ดี: มีคุณธรรมพื้นฐาน มีจิตสำนึกและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสาธารณะ มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 คนไทยคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้: มีทักษะในการคิดและปฏิบัติ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร

หน่วยที่ 4

ทฤษฎีและกระบวนการการพัฒนาหลักสูตร

สไลด์ทัศน์ # 4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม

1.1 ทฤษฎีการสอนของบรูเนอร์ (Bruner: Theory of Instruction)

1.2 ออสเบล: ทฤษฎีการเรียนรู้คำอย่างมีความหมาย (Ausubel: Theory of Meaningful Verbal Learning)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning)

3. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม

การจัดลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs)

4. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มกลุ่มผสมผสาน

สไลด์ทัศน์ # 4.2 ทฤษฎีหลักสูตร

ทฤษฎีหลักสูตร

1. ทฤษฎีหลักสูตรในทัศนะของวอล์กเกอร์ (Decker F. Walker)

2. ทฤษฎีหลักสูตรในทัศนะของแมเซีย (Elizabeth S. Macia)

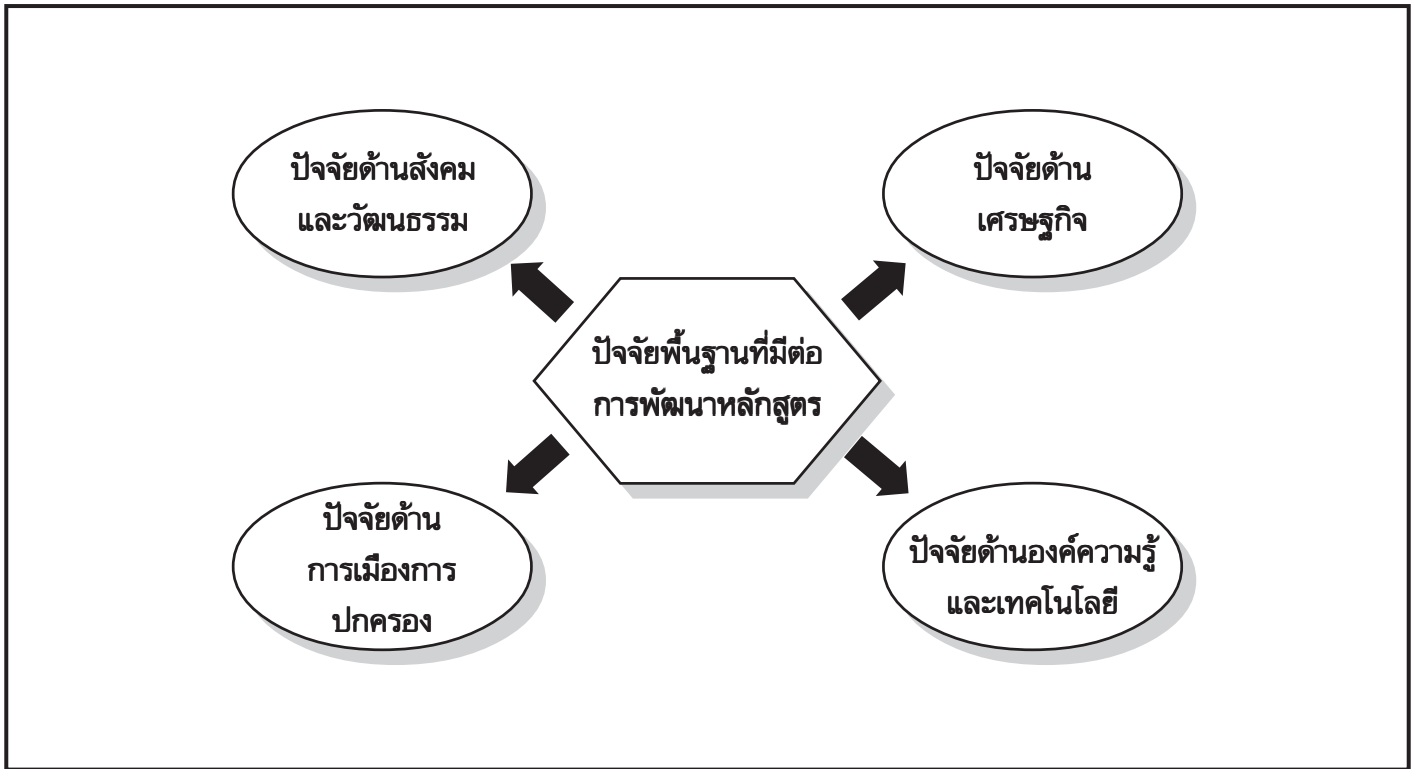
3. ทฤษฎีหลักสูตรในทัศนะของแมคเนล (John D. McNeil)

4. ทฤษฎีหลักสูตรในทัศนะของอุนรุห์ (Glenys G. Unruh)

5. ทฤษฎีหลักสูตรในทัศนะของบีแชมพ์ (George A. Beauchamp)

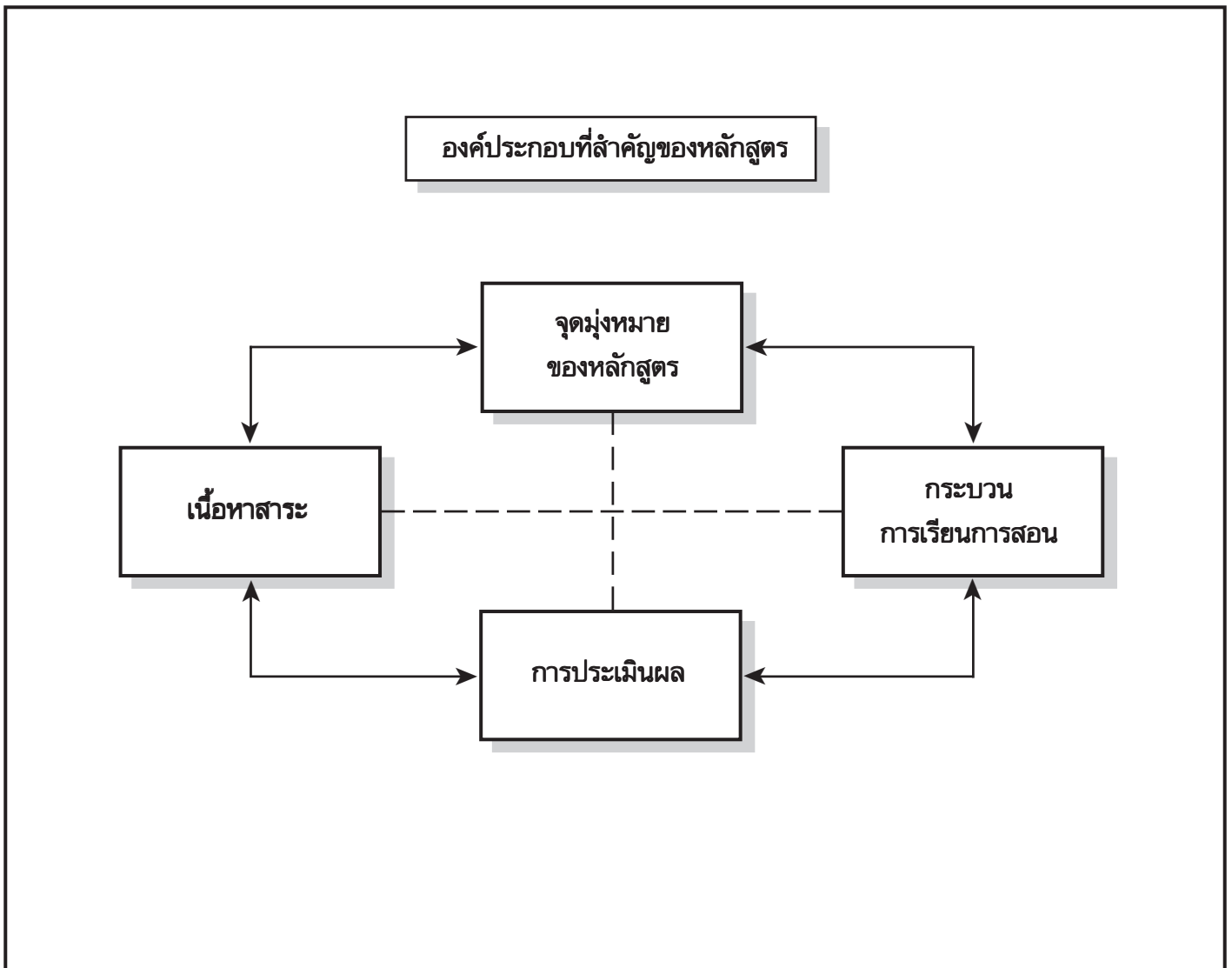
ไสตท์ศน์ # 4.3

ปัจจัยพื้นฐานที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตร

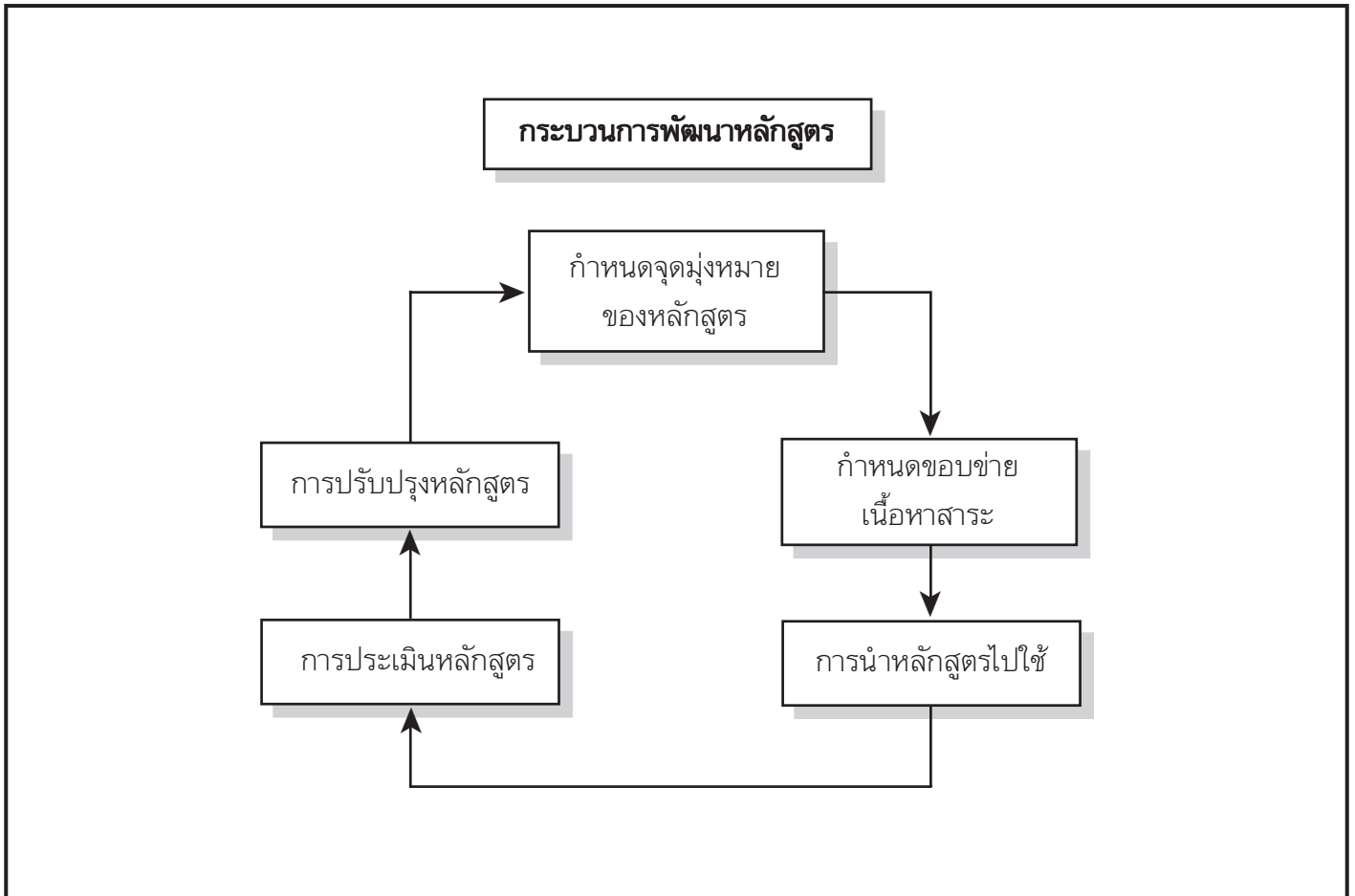
ไสตท์ศน์ # 4.4

องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร

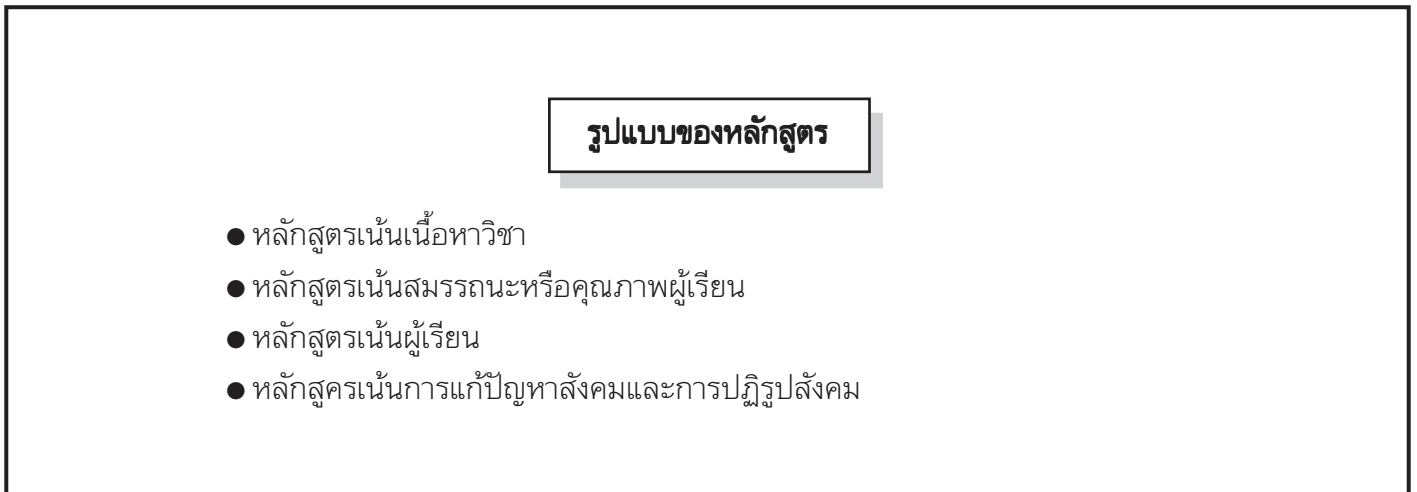
สไลด์ทัศน์ # 4.5

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

สไลด์ทัศน์ # 4.6

รูปแบบของหลักสูตร

ไสตท์ศน์ # 4.7

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรระดับชาติ

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรระดับชาติ

- วิจัยความต้องการ/ความจำเป็นพื้นฐาน
- ยกร่างหลักสูตร
- พิจารณาคุณภาพของหลักสูตร
- การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรก่อนนำไปใช้
- การนำหลักสูตรไปใช้
- การประเมินหลักสูตร

ไสตท์ศน์ # 4.8

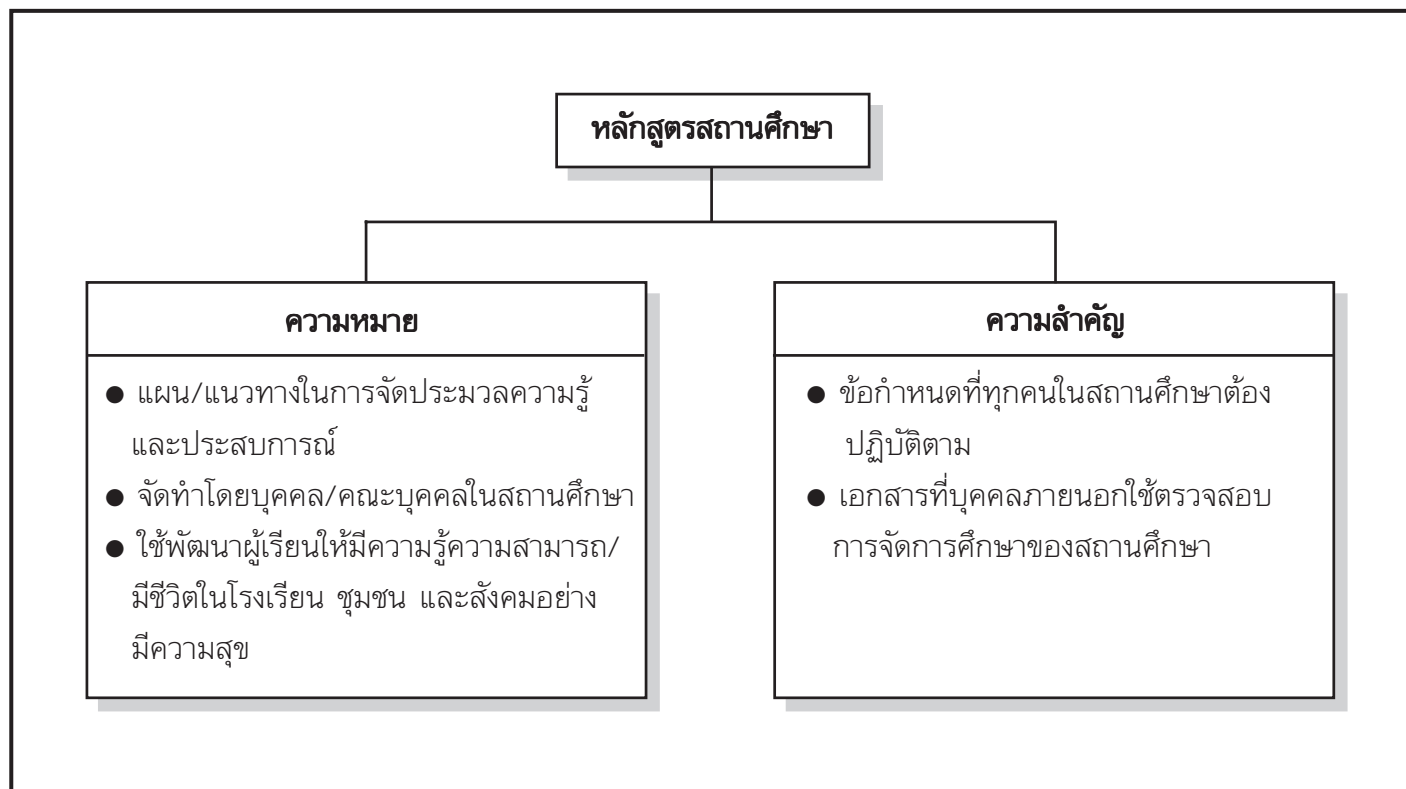
กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

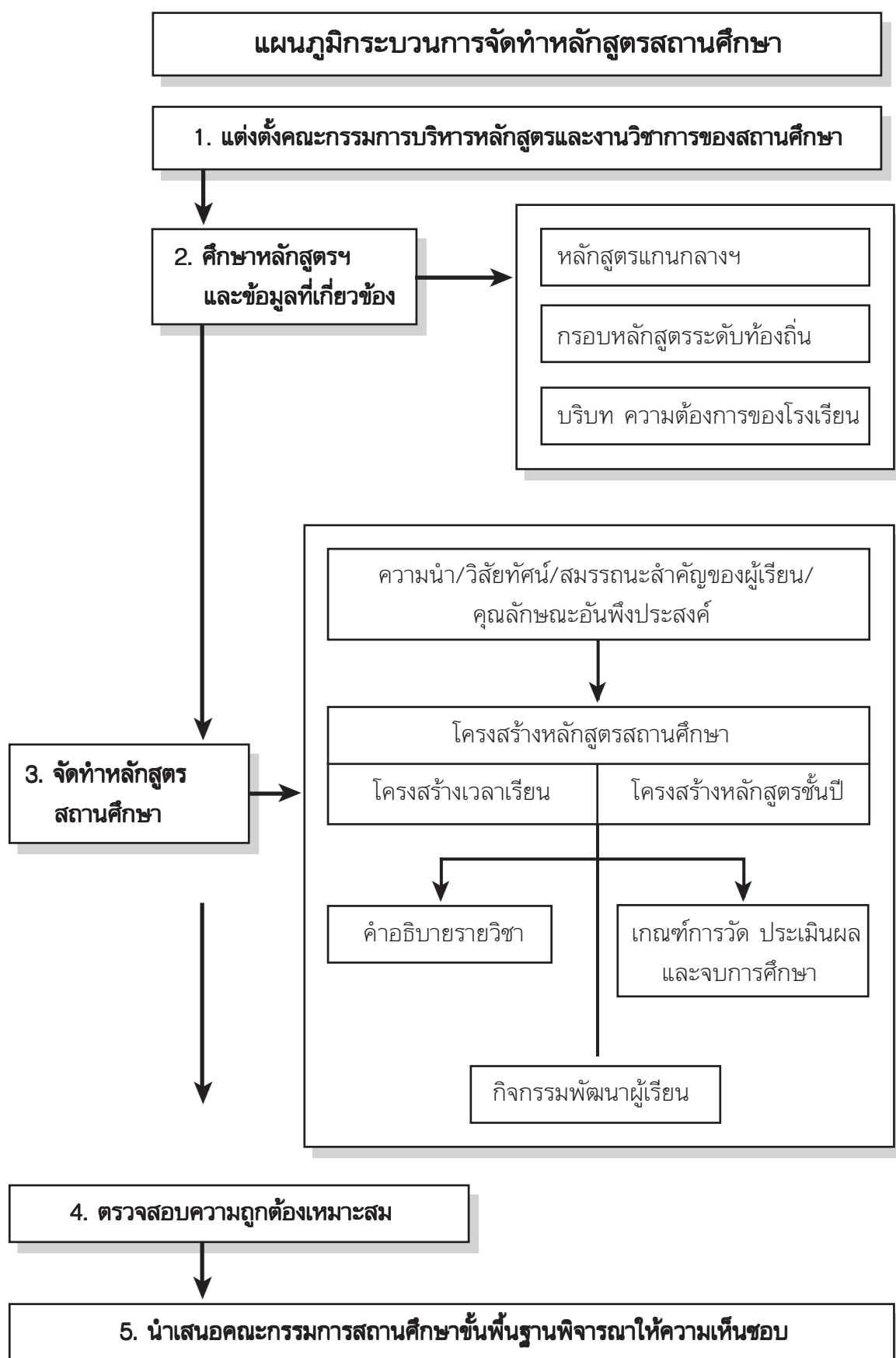
กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

- แต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน
- ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร
- คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ
- ใช้หลักสูตรสถานศึกษา
- วิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตร

การพัฒนาและการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ไฮดรอกซี # 5.1 หลักสูตรสถานศึกษา

[illegible]

ไสตท์ศน์ # 5.3

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

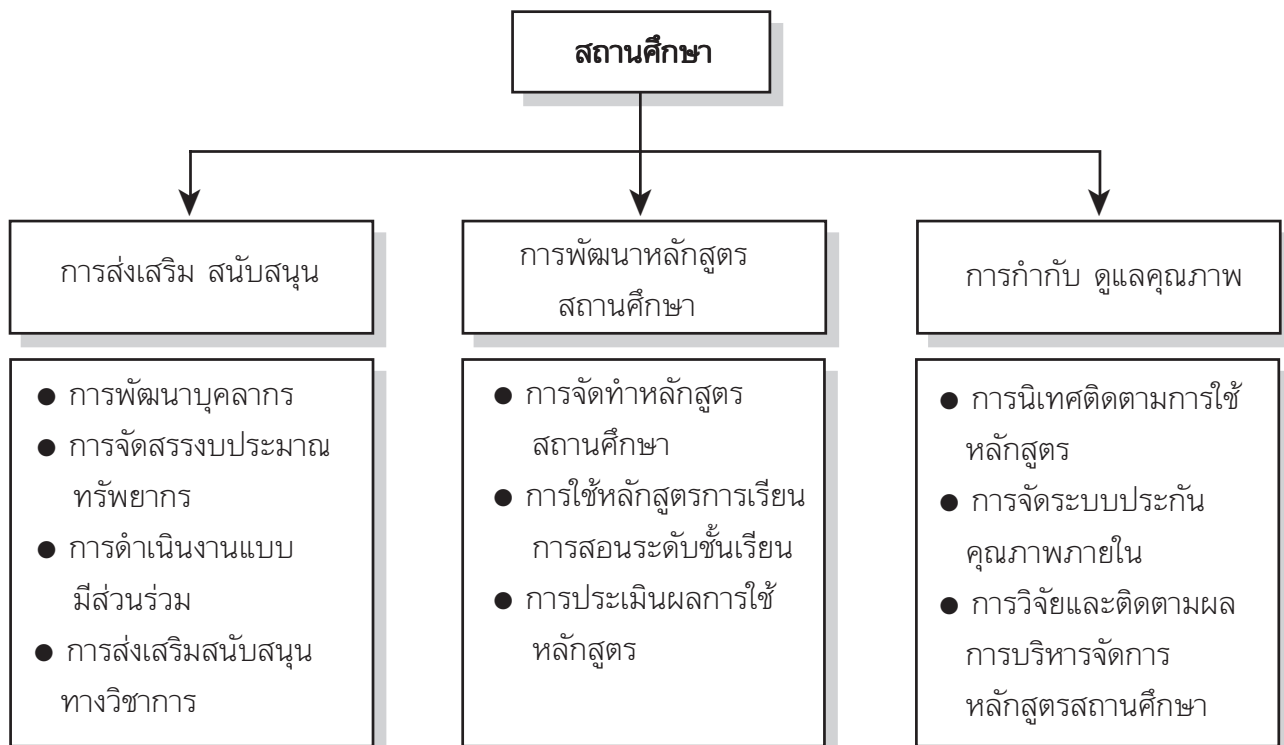
การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

- เตรียมการในการใช้หลักสูตร
- นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- การประเมินผลหลักสูตร
- การปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตร

ไสตท์ศน์ # 5.4

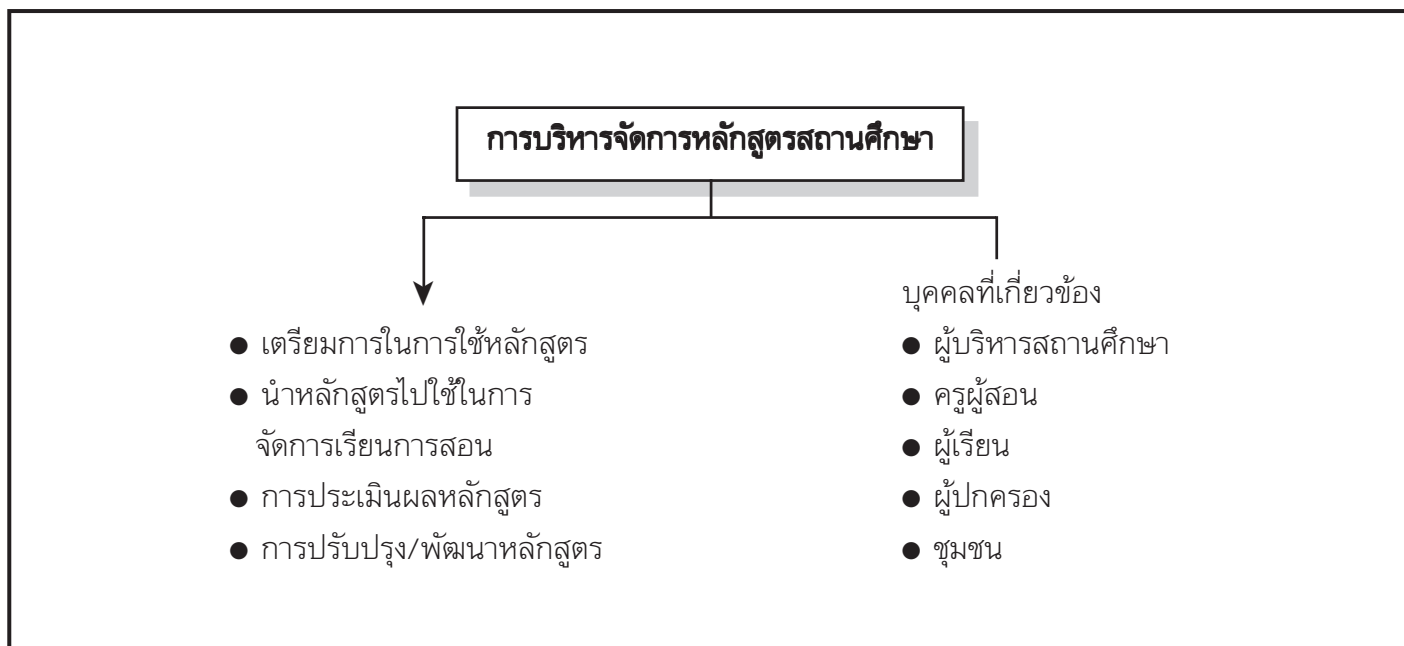
แผนภูมิ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

แผนภูมิ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

สไลด์ทัศน์ # 5.5

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

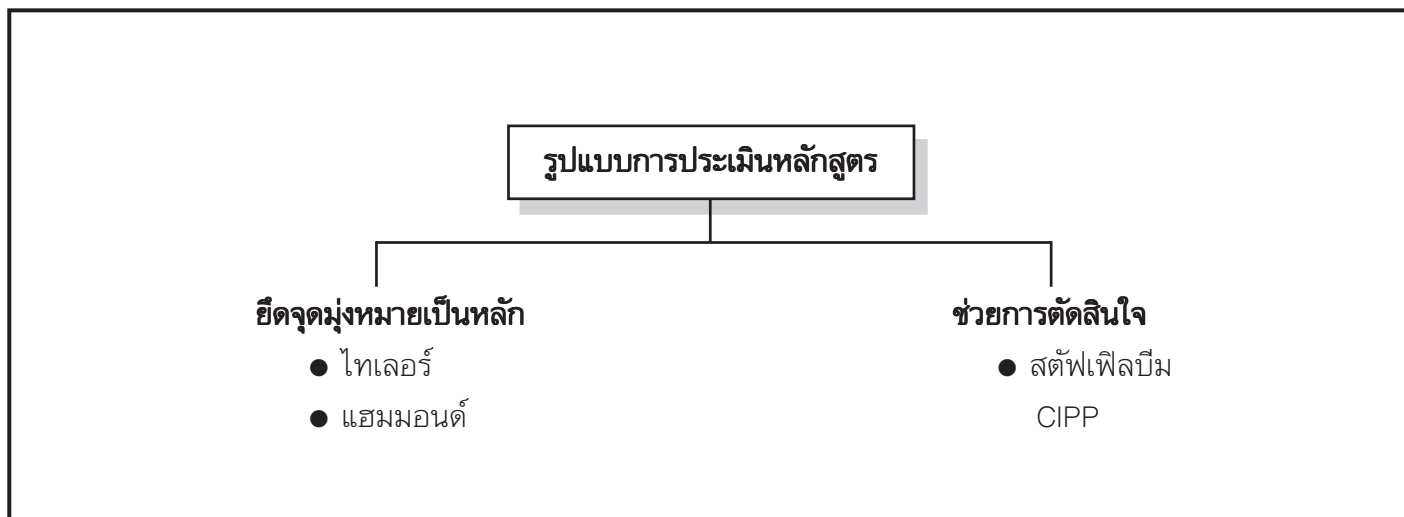
สไลด์ทัศน์ # 5.6

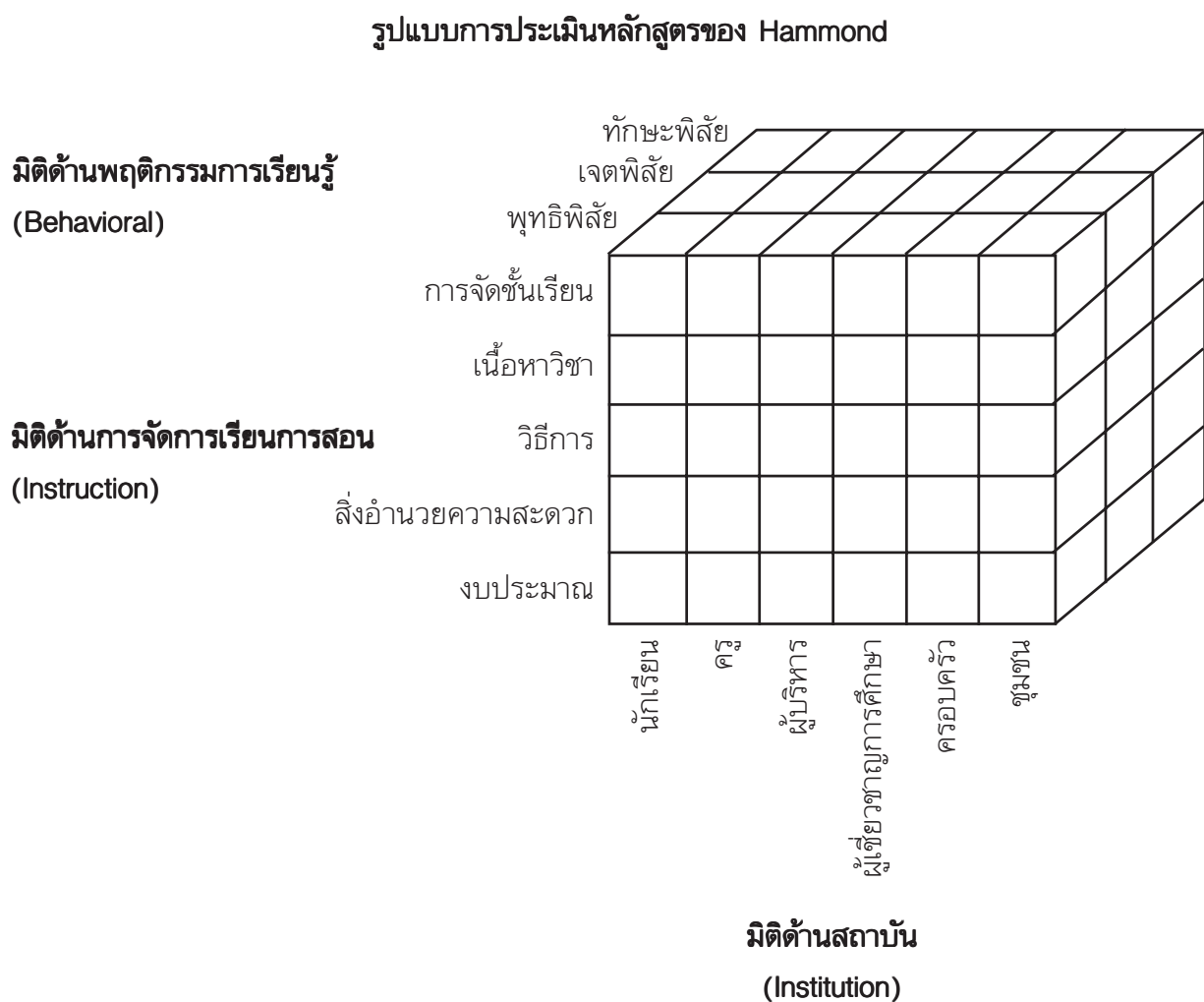
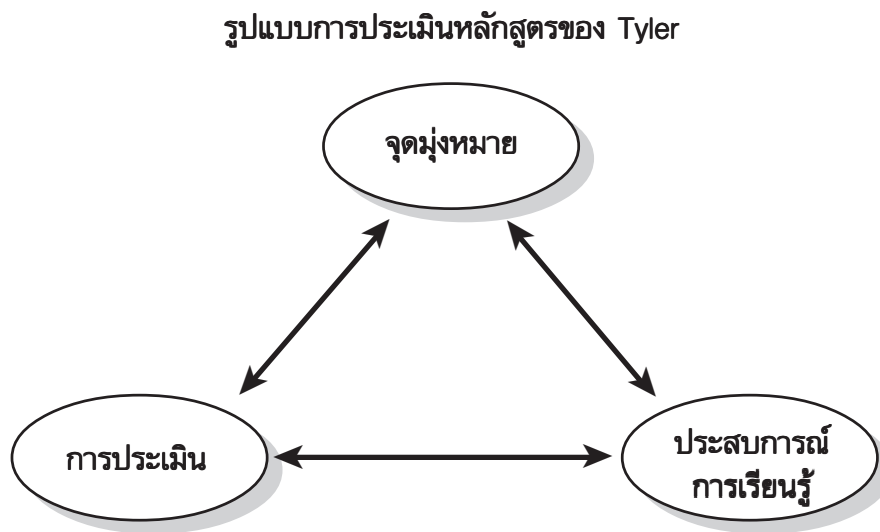
การประเมินหลักสูตร

สไลด์ทัศน์ # 5.7

รูปแบบการประเมินหลักสูตร

หน่วยที่ 6

ทฤษฎีและการบริหารจัดการสถานศึกษา

สไลด์ทัศน์ # 6.1

ทฤษฎีและการบริหารจัดการสถานศึกษา

ทฤษฎีและการบริหารจัดการสถานศึกษา

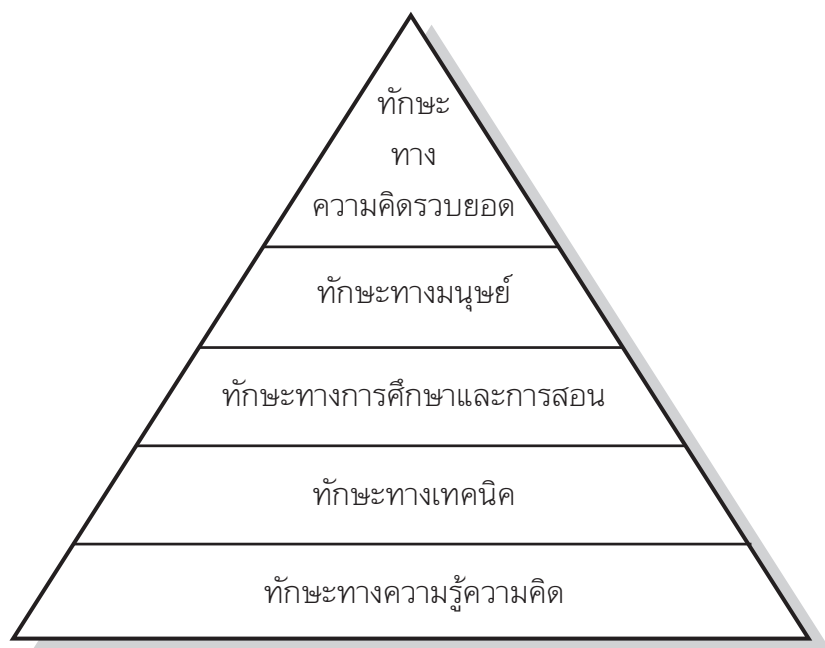
ดักลาส แมคเกรเกอร์ (Douglas McGregor) กับ ทฤษฎี X และ ทฤษฎี Y

ผู้บริหารแบบทฤษฎี X มีความเชื่อว่า	ผู้บริหารแบบทฤษฎี Y มีความเชื่อว่า
1. มนุษย์โดยทั่วไปไม่ชอบการทำงาน และพยายามหลีกเลี่ยงงานถ้าสามารถทำได้	1. การทำงานเป็นการตอบสนองความพอใจ
2. การไม่ชอบทำงานของมนุษย์ ทำให้มนุษย์ถูกควบคุม บังคับ หรือให้ทำงาน ชอบให้สั่งการ และใช้วิธีลงโทษ เพื่อให้ใช้ความพยายามได้เพียงพอ และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ	2. การข่มขู่ด้วยวิธีการลงโทษไม่ได้เป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการจูงใจให้คนทำงาน บุคคลที่ผูกพันกับการบรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การจะมีแรงจูงใจด้วยตนเองและควบคุมตนเองได้
3. มนุษย์โดยทั่วไปพอใจกับการชี้แนะสั่งการหรือการถูกบังคับ ต้องการหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ มีความทะเยอทะยานน้อย และต้องการความมั่นคงมากที่สุด	3. ความผูกพันของบุคคลที่มีต่อเป้าหมายขึ้นอยู่กับรางวัล และผลตอบแทนที่พวกเขาคาดหวังว่าจะได้รับเมื่อเป้าหมายบรรลุถึงความสำเร็จ
4. ผู้บริหารต้องสร้างแรงจูงใจโดยการข่มขู่ และลงโทษ เพื่อให้ลูกน้องใช้ความพยายามให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ	4. ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงาน จูงใจให้บุคคลยอมรับและแสวงหาความรับผิดชอบ ให้บุคคลยอมรับและแสวงหาความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

สไลด์ทัศน์ # 6.2

ทักษะทั้งห้าในการบริหารสถานศึกษา

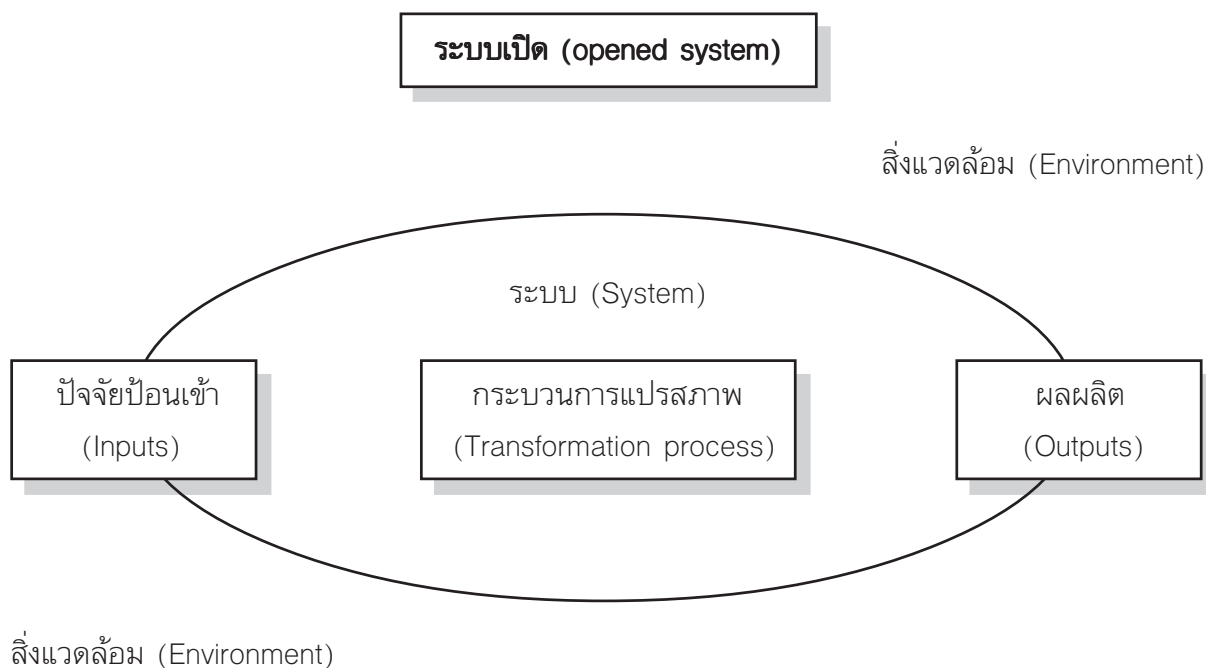
ทักษะทั้งห้าตามแนวคิดของเดรกและโรว์ สามารถแสดงเป็นรูปภาพได้ดังนี้ (Drake and Roe 1994–33)

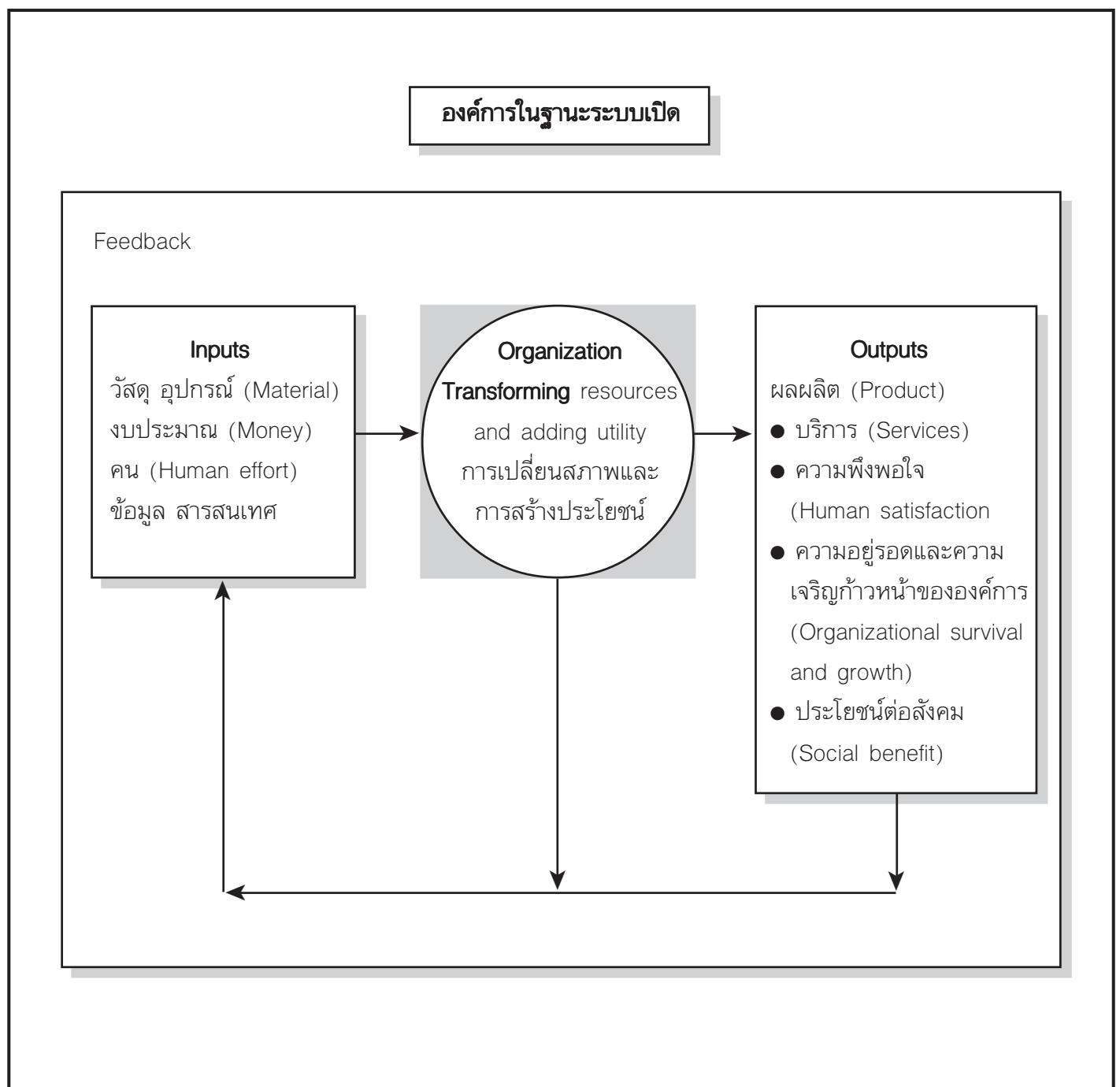
ทักษะทั้งห้าในการบริหารสถานศึกษา

สไลด์ทัศน์ # 6.3

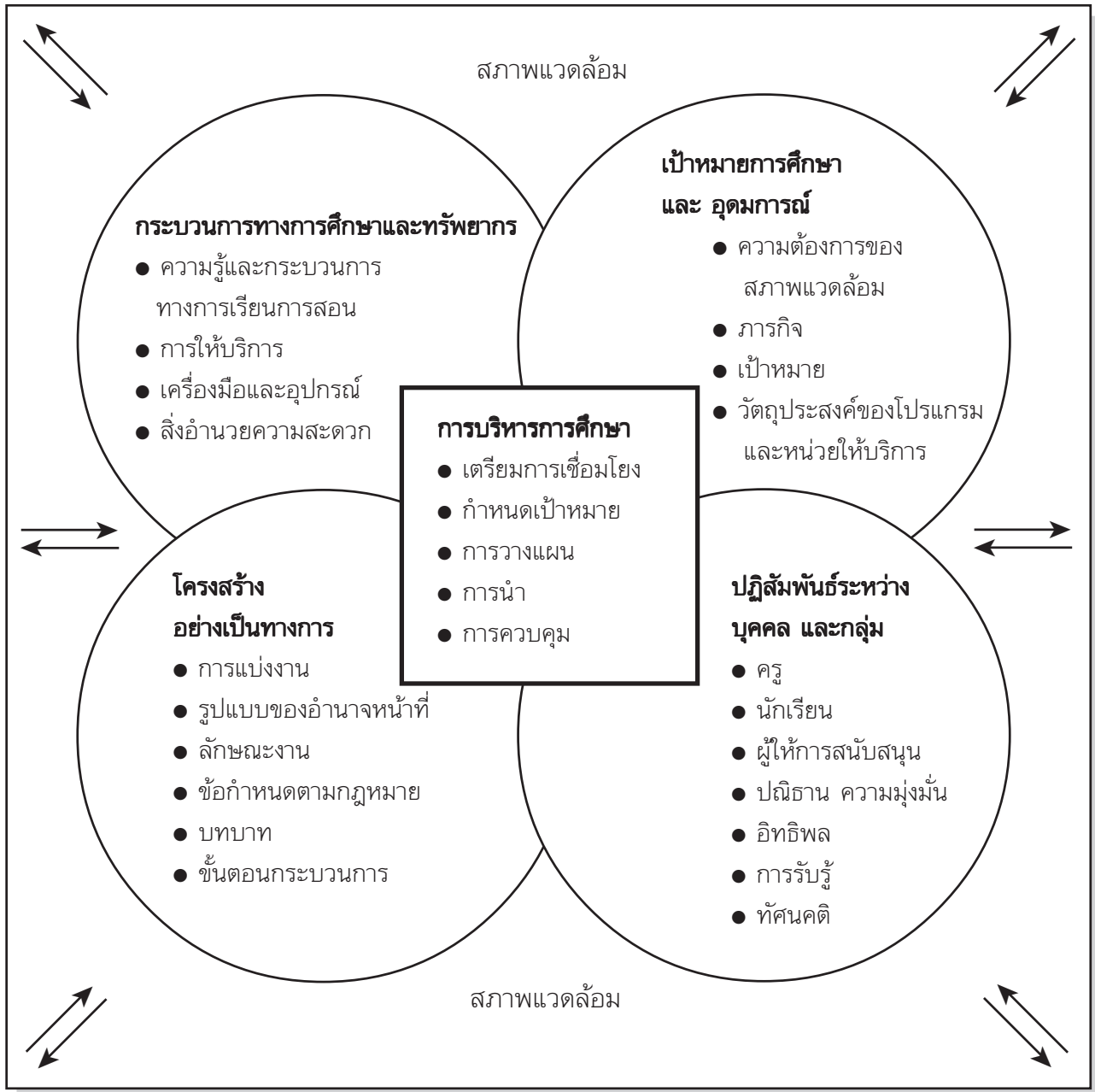
ระบบเปิด

สไลด์ทัศน์ # 6.4 องค์การในฐานะระบบเปิด

คิมบรอนจ์ และ นันเนอรี (Kimbrough and Nunnery, 1988: 338) ได้อธิบายถึงองค์การทางการศึกษาในมุมมองของทฤษฎีระบบเปิด

ภาพองค์การทางการศึกษาในมุมมองของทฤษฎีระบบเปิด

สถานศึกษากับภารกิจในการจัดการศึกษา

สถานศึกษากับการพัฒนาประชากร

- จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่ออบรมกลุ่มเยาวชนในสังคม
- ปลุกฝังให้เป็นคนที่มีประโยชน์/คุณค่าต่อสังคม

สถานศึกษากับการพัฒนาสังคม

- สุขภาวะที่ดี
- ความอบอุ่นในครอบครัว
- สภาพแวดล้อม/ระบบนิเวศน์ที่สมดุล
- สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล/ความสมานฉันท์

สถานศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจ

- มีความรู้/ความสามารถ/ทักษะในการประกอบอาชีพ

สถานศึกษากับการพัฒนาการเมือง

- ความสามารถในการคิดวิเคราะห์/สังเคราะห์/อย่างมีเหตุผลให้ผู้เรียนและประชาชน
- ปลุกฝังความเป็นประชาธิปไตย
- ตระหนักในคุณธรรมทางการเมือง

สถานศึกษากับการพัฒนาเทคโนโลยี

- เสริมสร้างให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองทั้งการดำรงชีวิต/อาชีพ
- ให้ความรู้ในการเลือกสรรเทคโนโลยีที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อตนเอง

ไสตท์ศน์ # 6.7

ภารกิจของการบริหารจัดการสถานศึกษา

ภารกิจของการบริหารจัดการสถานศึกษา

ระบบบริหารและจัดการศึกษา

- ด้านบริหารวิชาการ
- ด้านงบประมาณ
- ด้านบริหารบุคคล
- ด้านบริหารทั่วไป

ไสตท์ศน์ # 6.8

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

ด้านวิชาการ

- มีความรู้/เป็นผู้นำทางวิชาการ
- มีวิสัยทัศน์
- มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ด้านงบประมาณ

- เข้าใจระเบียบคลัง/วัสดุ/การเงิน
- มีความรู้เรื่องงบประมาณ
- มีความซื่อสัตย์สุจริต

ด้านบริหารงานบุคคล

- เป็นนักประชาธิปไตย
- มีมนุษยสัมพันธ์
- กล้าตัดสินใจ

ด้านบริหารทั่วไป

- เป็นนักวางแผน/กำหนดนโยบายที่ดี
- มีความรับผิดชอบสูง
- กำกับ/ติดตาม/ประเมินผล

หน่วยที่ 7

ภาวะผู้นำ การทำงานเป็นทีม และการคิดอย่างเป็นระบบ

สไลด์ทัศน์ # 7.1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ความหมายและความสำคัญของภาวะผู้นำ

ความหมาย

ความสามารถในการเผชิญกับภาวะเปลี่ยนแปลงได้

ความสำคัญ

- ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
- ความสำเร็จของงาน
- การเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่พึงประสงค์

สไลด์ทัศน์ # 7.2 ประเภทของภาวะผู้นำ

ประเภทของภาวะผู้นำ

1. ภาวะผู้นำตนเอง
2. ภาวะผู้นำแบบทีมงาน
3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์
4. ภาวะผู้นำเชิงสัญลักษณ์

สไลด์ทัศน์ # 7.3 การพัฒนาภาวะผู้นำ

การพัฒนาภาวะผู้นำ

การพัฒนาภาวะผู้นำ ในวิชาชีพศึกษาศาสตร์ มี 3 ระยะ

1. ระยะเตรียมเพื่อออกไปประกอบวิชาชีพครู
2. ระยะการเริ่มต้นของการประกอบวิชาชีพครู
3. ระยะก้าวไปสู่ความเป็นครูวิชาชีพ

สไลด์ทัศน์ # 7.4

วิธีการที่สำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำมี 5 วิธี

วิธีการที่สำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำมี 5 วิธี**แนวทางหรือวิธีการที่สำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำมี 5 วิธี**

1. การได้รับการศึกษาอย่างเป็นทางการ
2. การฝึกอบรม
3. การสร้างประสบการณ์
4. การเรียนรู้จากคนอื่น
5. การเรียนรู้จากตนเอง

สไลด์ทัศน์ # 7.5

ประโยชน์ของการพัฒนาภาวะผู้นำ

ประโยชน์ของการพัฒนาภาวะผู้นำ

- เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมพัฒนาสถานศึกษา
- เพิ่มศักยภาพการสอนและการเรียนรู้
- การสร้างโอกาสในวิชาชีพ
- การเป็นต้นแบบ

สไลด์ทัศน์ # 7.6

การปฏิสัมพันธ์ในวิชาชีพศึกษาศาสตร์

การปฏิสัมพันธ์ในวิชาชีพศึกษาศาสตร์**การปฏิสัมพันธ์ในวิชาชีพศึกษาศาสตร์แบ่งได้ 2 แบบ**

- การปฏิสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ
- การปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ

ไสตท์ศน์ # 7.7

การทำงานเป็นทีมในวิชาชีพศึกษาศาสตร์ความหมาย

การทำงานเป็นทีมในวิชาชีพศึกษาศาสตร์**ความหมาย**

- การทำงานร่วมกันระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีการวางแผนร่วมกัน การติดต่อสื่อสารและประสานงานกัน
- เพื่อให้การทำงานประสบผลสำเร็จและต่างพอใจในการทำงาน รวมทั้งมีการประเมินผลงานด้วยการทำงานเป็นทีม นอกจากมีความสำคัญต่อบุคคลและผลงานแล้ว ยังเป็นการพัฒนาบุคคลและทีมงานด้วย

ไสตท์ศน์ # 7.8

การทำงานเป็นทีมในวิชาชีพศึกษาศาสตร์

การทำงานเป็นทีมในวิชาชีพศึกษาศาสตร์

การทำงานเป็นทีมในวิชาชีพศึกษาศาสตร์มี 2 องค์ประกอบสำคัญ คือ

1. บุคลากรในวิชาชีพศึกษาศาสตร์
2. ระบบการทำงานที่ดี รัฐบาลทหน้าที่/ระบบการทำงานที่ชัดเจน/สมาชิกทุกคนและผู้นำทีมต้องรวมกันเป็นหนึ่งเดียว มีความเข้าใจต่อกัน มีเป้าหมายร่วมกัน มีการร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ทำให้เกิดความพอใจในการทำงานร่วมกัน

ไสตท์ศน์ # 7.9

การทำงานเป็นทีมในวิชาชีพศึกษาศาสตร์

การทำงานเป็นทีมในวิชาชีพศึกษาศาสตร์

แนวทางในการพัฒนาทีมงานมีองค์ประกอบ 6 ประการ คือ

1. การแสวงหาบุคคลมาเป็นสมาชิกของทีม
2. การสร้างความไว้วางใจในหมู่สมาชิก
3. การประชุมหารือในทีม
4. มีการสื่อสารระหว่างสมาชิก
5. มีการกำกับดูแลและส่งเสริมสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ
6. จัดให้มีการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน

ไฮดทัศน์ # 7.10 การทำงานเป็นทีมในวิชาชีพศึกษาศาสตร์

การทำงานเป็นทีมในวิชาชีพศึกษาศาสตร์

วิธีการทำงานเป็นทีมอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

- ครูกับการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา
- ครูกับการทำงานเป็นทีมนอกสถานศึกษา
- การทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียน
- การทำงานเป็นทีมของบุคลากรผู้สนับสนุนการเรียนการสอน

ไฮดทัศน์ # 7.11 การคิดอย่างเป็นระบบในวิชาชีพศึกษาศาสตร์

การคิดอย่างเป็นระบบในวิชาชีพศึกษาศาสตร์

ความหมายของการคิดเชิงระบบ (systems thinking) หมายถึง การคิดในเชิงองค์รวม

1. การทำงานที่ใช้ความคิดอย่างเป็นระบบของครู
2. การทำงานที่ใช้ความคิดอย่างเป็นระบบของผู้บริหารโรงเรียน
3. การทำงานที่ใช้ความคิดอย่างเป็นระบบของบุคลากรฝ่ายสนับสนุนการเรียนการสอน